

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založnica in tiskarska družba z o.j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 124

Letnik XI.

Celovec, petek, 25. maj 1956

Štev. 21 (735)

Predsednik Slovenske prosvetne zveze v Logi vasi:

Cilji naše kulturno-prosvetne dejavnosti

Te dni je zasedal ob Baškem jezeru kongres precej meglene organizacije narodnih manjšin in na prav tako megljen način reševal manjšinska vprašanja. Tako reševanje na raznih kongresih v pretežni meri nemanjšinskih predstavnikov radevolje prepuščamo drugim — mi se raje zbiramo na kongresih našega ljudstva, kakor danes tukaj ob Vrbskem jezeru, ker se zavedamo, da bomo naše vprašanje reševali le mi sami in to predvsem z našim kulturnim prizadevanjem na naših tleh!

To naše kulturno prizadevanje pa je v tem, da črpamo iz bogate zakladnice naše kulture v najtesnejši povezavi z narodno celoto in odklanjamo sleherni povezavo z emigracijo, ki je zapustila domačo zemljo in zgubila stik s svojo domovino. Toda hkrati, ko poudarjamo svojo kulturno povezanost z narodno celoto, se kot lojalni državljani z vso odločnostjo vključujemo v borbo demokratičnih sil v naši deželi in državi proti socialnemu, gospodarskemu in narodnostnemu zapostavljanju, zavedajoč se, da s tem prispevamo svoj delež »v prilog svobode, torej v prilog kulture«, kakor je dejal glasnik naših dni Ivan Cankar.

Globoko prepričani, da je razvoj kulture mogoč le v mirnem sožitju med narodi, smo mnenja, da je treba to sožitje ustvariti najprej in predvsem na domačih tleh. Menimo, da je to najbolj realno ustvarjanje »združene Evrope«, o kateri drugi mnogo govoričijo na raznih kongresih in v več ali manj posrečenih resolucijah.

Zato smatramo kot glavni cilj naše kulturno-prosvetne dejavnosti vzgojo človeka k naprednim človečanskim idealom. Zato zlorabljeni pravici staršev postavljamo nasproti visoko etično dolžnost staršev, da vzgajajo svoje otroke — našo mladino — v duhu narodnostne in svetovno nazorne strpnosti, v duhu bratstva in sožitja med narodi v prilog občečloveške težnje po ohranitvi trajnega miru. Naše mnenje je, da mora to človečansko nalogo vršiti tudi šola in zato odločno branimo splošno dvojezično šolo, ki mora po

svojem bistvu in svojem namenu služiti predvsem temu cilju. Ko drugod po svetu vsepovsod odpravljajo ločnice med narodi in danes odstranjujejo že celo tako imenovano »železno zaveso« in tudi v Ameriki — vzoru in idealu zapadne demokracije — tudi za vse hujškatje proti dvojezičnemu šolstvu — padajo stoletne meje med belimi in črnici, bi pri nas z narodnostno ločenimi šolami radi postavili na dvojezičnem ozemlju nove pregrade med ljudi, ki

Socialistična in ljudska stranka se pogajata za sestavo vlade

Takoj po volitvah, pri katerih je ljudski stranki uspelo močnejše utrditi svoj položaj kakor pa socialistom, je del tiska začel ugibati o sestavi bodoče vlade. Zlasti takoimenovani neodvisni tisk širi najrazličnejše kombinacije, o katerih pa je težko reči, do kakšne mere temeljijo na stvarnih informacijah in v koliko so samo običajna ugibanja in izraz političnih želja teh krogov. Verjetnost, da bo postavljena bodoča državna politika spet na temelje sodelovanja med dosedanjima vladnima strankama, z izidom volitev ni postala manjša. Tozadevne želje so bile kmalu po volitvah izražene od obeh strani. Spričo dejstva, da se je številčno sorazmerje med mandati socialistične in ljudske stranke premaknilo v korist slednje, socialistom ne bo lahko obdržati svojih dosedanjih položajev v bodoči vladi. Po vsej verjetnosti bo skušala ljudska stranka predvsem

oslabiti socialistične pozicije v dosedanjem ministrstvu za promet in podržavljena podjetja ter si osvojiti zlasti tudi resor, kateremu bo podrejena vojska in obramba.

Minulo sredo je prišlo do prvih uradnih koalicijskih pogajanj med predstavniki OVP in SPO. V poročilu, ki je bilo objavljeno o teh razgovorih, je rečeno, da je zvezni kancler ing. Raab predal v imenu ljudske stranke socialističnim zastopnikom predlog, ki se nanaša na sestavo vlade ter na novo ureditev oz. omejitve ministrstev in njihovega delokroga, vicekancler dr. Schärff pa je za socialistično stranko izročil protipredlog. Vsa druga vprašanja, kakor delovni program vlade, gospodarska, socialna in kulturna vprašanja, pa bodo obravnavali pri poznejših pogajanjih, ki se bodo nadaljevala prihodnji ponedeljek.

Sovjetska zveza napravila pomemben korak k splošni razorožitvi

V času, ko v razorožitvenem pododboru Organizacije združenih narodov in ob medsebojnih obiskih predstavnikov Vzhoda in Zapada iščejo možnosti in poti za razorožitev, je močno odjeknil sklep sovjetske vlade, da zmanjša število svojih oboroženih sil za 1,200.000 vojakov, da

umakne v rezervo 375 vojnih ladij in da omeji proizvodnjo v vojni industriji.

S tem sklepom je napravila Sovjetska zveza pomemben korak na poti k splošni razorožitvi, kar so splošno poudarili tudi v političnih krogih na Zapadu. Le ameriški zunanji minister Dulles je smatral za potrebno, da podvomi v iskrenost tega koraka sovjetske vlade, ki da je le posledica gospodarskih činiteljev in da ga hočejo izkoristiti v propagandne namene.

Na sedežu OZN je sklep sovjetske vlade vzbudil veliko odobravanje in sodijo, da se bodo tudi ostale velesile ravnale po tem zgledu. Poudarjajo, da bi v tem primeru pomenil sovjetski ukrep dejanski prehod s splošnega in teoretičnega obravnavanja razorožitve k praktičnim ukre-

pom. Tudi v Londonu je izzval korak sovjetske vlade velik odmev in izjavljajo, da je to vsekakor ukrep, ki ni samo formalen izraz popuščenja napetosti. Podobni so glasovi v Bonnu, kjer so komentirali sklep sovjetske vlade o zmanjšanju števila oboroženih sil kot dogodek, ki bo močno vplival na nadaljnji razvoj mednarodnega dogajanja. V zapadnonemških krogih povezujejo ta korak Moskve tudi z vprašanjem nemške združitve in pravijo, če bo Moskva nadaljevala to pot, tedaj bodo morale tudi zapadne države kmalu premisliti, kaj je treba storiti v takšnem položaju, kajti »sovjetski ukrep o demobilizaciji ni samo prazna beseda in propagandna spletk«, marveč je ugoditev zahtevi po »konkretnih dejanjih«.

Angleška vlada se boji ciprskih patriotov

Da je bila deportacija nadškofa Makariosa in drugih voditeljev ciprskih patriotov na Seychellske otoke zgrešena poteza v angleški kolonialni politiki, je bilo očitno že od vsega početka. Tega dejstva tudi ni moglo spremeniti povečano nasilje, ki so se ga po tem dogodku posluževale angleške kolonialne oblasti, da bi zatrla odporiško gibanje ciprskega prebivalstva. Nasprotno, povečano nasilje je rodilo le še silnejši odpor.

Končno je angleški guverner na Cipru hotel z zastraševalno akcijo preprečiti ali vsaj omejiti protiangleške izgrede in je pustil usmrtiti dva ciprska rodoljuba, Karaliosa in Demetrija, kar pa je dejansko vplivalo kot olje na ogenj. Začele so se širiti splošne grožnje proti guvernerju in angleškim oblastem sploh, v Atenah pa je neki trgovec obljubil visoko nagrado vsakomur, ki bi izvedel krvno maščevanje nad guvernerjem Hardingom. Med ciprskim prebivalstvom se je začelo vsesplošno gibanje proti angleški kolonialni politiki, ki se izraža v protiangleških demonstracijah in v spopadih z angleškimi vojniki.

Ob takem razvoju položaja na Cipru so uvedle tamkajšnje angleške oblasti ostre varnostne ukrepe. Toda tudi doma v Angliji so se odgovorni politiki zbal za svoja življenja, ker se je — kakor pišejo angleški listi — trem »fanatikom s Cipra« posrečilo prebiti skozi policijsko mrežo v

angleških pristaniščih in v Londonu ter navezati stike s pripadniki ciprske kolonije v Londonu. Angleška varnostna služba je poostrila nadzorstvo nad rezidenco vladnega predsednika Edena in drugimi vladnimi poslopji, posameznim članom vlade in drugim visokim osebnostim pa so bile dodeljene posebne oborožene telesne straže.

Prav tako pa se angleške oblasti bojijo tudi interniranih voditeljev protiangleškega gibanja, ker računajo z možnostjo, da bi ciprski rodoljubi skušali Makariosa in njegove tovariše nasilno osvoboditi. Poročila navajajo, da so Makarios in ostali interniranci stopili v gladovno stavko, da bi tako protestirali proti ravnanju angleških kolonialnih oblasti. Čeprav angleško kolonialno ministrstvo izjavlja, da je guverner Seychellskih otokov takoj govoril z interniranci in vprašanje stavke »uredil«, so angleške oblasti okrog zapora, v katerem se nahajajo Makarios in ostali ciprski voditelji, postavile žično ograjo in uvedle strogo cenzuro.

Razvoj na Cipru je privedel konservativno angleško vlado v zelo neprijeten položaj in je le vprašanje časa, kako dolgo bo mogla iskati opravičilo za svoje 20. stoletja nevredno početje v izgovoru, da »je Ciper za Anglijo življenjskega pomena«, kakor je pred dnevi izjavil zunanji minister Selwyn Lloyd.

Delo OZN oteženo zaradi zastopstva Kitajske

Dejstvo, da Kitajsko v Organizaciji združenih narodov še vedno »predstavlja« zastopnik Čangkajškove klike na Formozi, medtem ko LR Kitajska v prvi vrsti po zašlugi Amerike še vedno ni zastopana, delo OZN močno otežkoča in vedno bolj škodljivo vpliva na vlogo te mednarodne organizacije. To se je pokazalo tudi zdaj, ko bi morali sklicati zasedanje komisije za razorožitev in je večina delegacij izrazila željo, da sestanka komisije ne bi sklicali pred začetkom julija. To pa iz enostavnega razloga, ker bi moral v juniju predsedovati komisiji Čangkajškov predstavnik, in so delegacije mnenja, da bi bilo nesmiselno, če bi pod predsedstvom človeka, ki dejansko nikogar ne zastopa, razpravljali o tako važnem vprašanju kot je razorožitev.

Nehrujev načrt za rešitev alžirskega vprašanja

Predsednik indijske vlade Nehru je predložil načrt za rešitev alžirskega vprašanja, ki se naslanja na naslednje točke: Predvsem bi morali ustvariti boljše ozračje za pogajanja s tem, da bi se obe strani s formalno izjavo odrekli slehernemu nasilju. Francija bi morala priznati obstoj alžirskega naroda in njegovo pravico do svobode, priznati bi morala enakost vseh prebivalcev Alžira ne glede na raso, Alžir je treba priznati kot domovino vseh njegovih prebivalcev in omogočiti vsem, da bodo imeli enake pravice in dolžnosti. Končno je treba na temelju teh načel začeti neposredna pogajanja v duhu načel Ustanovne listine OZN.

Zdaj je vrsta na Ameriki

Čeprav skušajo gotovi krogi na Zapadu še vedno nadaljevati s politiko nezaupanja do Vzhoda, morajo hkrati vedno bolj pogosto priznavati, da se je v sovjetski politiki po znamenitem 20. kongresu KP Sovjetske zveze marsikaj spremenilo, in to v pozitivnem smislu. O tem pričajo tudi številni medsebojni obiski visokih in najvišjih državnikov Vzhoda in Zapada, pri katerih zavzemata nedvomno najbolj pomembno mesto obiska Bulganina in Hruščeva v Londonu ter Molleta in Pineaua v Moskvi.

Ob presoji uspehov teh obiskov je treba ugotoviti, da je največja pridobitev gotovo v tem, da sta Anglija in Francija očitno spremenili svoje dosedanje gledanje na sovjetsko politiko in da sta se osvobodili nezaupanja, o katerega vzrokih morda niti prepričani nista bili. Razvoj je šel namreč že tako daleč, da je končno ostala le še Amerika, ki osamljena še naprej navija

staro ploščo: Sovjetska zveza naj z dejanji dokaže svojo pripravljenost za ureditev spornih vprašanj med Vzhodom in Zapadom.

V Londonu namreč vedno bolj prevladuje vtis, da sovjetski državniki zdaj računajo še na sestaneke s predsednikom Združenih držav Amerike in da bo Washingtonu odslej težko ignorirati naraščajoči pritisk nanj, naj povabi sovjetske državnike v Ameriko. Da so sovjetski voditelji pripravljeni na tak razgovor, so povedali že ob svojem obisku v Londonu, na kar pa so v Washingtonu vedeli odgovoriti le toliko, da še niso prepričani o iskrenosti Moskve. Nadaljnji razvoj pa bo gotovo prej ali slej spametoval tudi ameriške politike in jih prisilil do spoznanja, da z zapiranjem oči pred novimi pojavi in s trdovratnim ponavljanjem starih obrabljenih fraz pač ni mogoče graditi mostu med narodi in deželami.

Ob robu kongresa FUEV

Sesti kongres Federalne unije evropskih narodnostnih skupin (FUEV) ob Baškem jezeru nikakor ni razjasnil nejasnosti te povojne mednarodne unije, marveč je le še bolj potrdil upravičenost naših dvomov. Poleg nekaterih predstavnikov resničnih manjšin so se namreč zbrali na kongresu razni predstavniki emigrantskih skupin in posameznikov, o katerih se sploh ne ve, kam sodijo. Tako je povsem razumljivo, da sta se od kongresa distancirala, kakor je razvidno iz avstrijskega tiska, tako zunanji minister ing. Leopold Figl kot tudi deželni glavar Ferdinand Wedenig, da sta se tako našla kot edina »oficielna« iz Avstrije le predstavnik slovenske reakcije g. dr. Josef Tischler iz Celovca in pa predstavnik najhujše nemško-nacionalne reakcije VdU-poslanec NR dr. Helfried Pfeifer iz Dunaja. Zaradi nejasnih pravil se je zato tudi lahko zgodilo, da je VdU-jevski poslanec dr. Pfeifer, ki si je preskrbel možnost udeležbe na kongresu kot predstavnik sudetskih Nemcev, govoril o koroškem narodnostnem vprašanju v smislu vindišarske teorije. Res je, da ga je potem odločno zavrnil član CK SED predstavnik lužiških Srbov Kurt Krenz, pri čemer je pokazal na popolnoma enako zlagano teorijo o »vendih«, ki po tej baje niso lužiški Srbi temveč neka narodnostna zmes, koncem koncev pa Nemci, in mu je ostro odgovoril tudi prof. dr. Hilckmann iz Nemčije in na koncu še dipl. trg. Urank. Toda že dejstvo samo, da na »manjšinskem« kongresu ob molku predsedstva pride lahko do napadov na brez dvoma zastopano našo manjšino, dovolj jasno pove, da v tej manjšinski organizaciji v načelih nekaj ni v redu. To našo trditev potrjuje tudi dejstvo, da unije noče priznati ne OZN niti ne Evropski svet.

Ob teh ugotovitvah se nam zdi še bolj čudna vloga dr. Tischlerja. Po njegovih trditvah se je Narodni svet baje udeležil kongresa le kot opazovalec, na drugi strani pa je bil organizator in gostitelj. To je vsekakor sila čudno! Kaže pa, da je dr. Tischler za to dvoličnost našel diplomatsko rešitev. On enostavno ni prevzel predsedstva kot predsednik Narodnega sveta, temveč se je v pozdravnem nagovoru kar sam nazval »predstavnik koroških Slovencev«.

Mi smo vsekakor bolj resnicoljubni in smo odklonili sodelovanje in tudi vlogo opazovalcev le v imenu Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in to sporočili tudi FUEV ter povedali predstavnikom resničnih manjšin, ki so se deloma že pred, deloma pa po kongresu zglasili pri nas in se zanimali za naše gledanje. Zato tudi odločno odklanjamo, da kdo tudi v našem imenu izraža dobrodoščilo nekemu kongresu, do katerega smo upravičeno zavzeli kritično stališče, in tudi v našem imenu podaja kakršne koli izjave. Že enkrat (Nadaljevanje na 8. strani)

GOSPODARSKI DROBIŽ

Nemški izvoz na Vzhod

Zahodnonemška trgovina z Vzhodom se je lani v primerjavi z letom 1954 povečala za 43 %, je rečeno v letnem poročilu federacije zahodnonemških izvoznikov. Glavni cilj vzhodnih dežel je bil pri tem povečati svoje tehnično znanje. Te dežele so namreč skušale uvoziti najsoodnejše proizvode, po možnosti s podrobnimi podatki o načinu njihove proizvodnje. V večini primerov te dežele svojih naročil niso ponovile. Največji uvoznik zahodnonemških proizvodov je bila lani Madžarska, katere uvoz je dosegel 145,8 milijona mark. Vrednost izvoza na Poljsko je znašala 115,8 milijona mark, v Sovjetsko zvezo pa 112 milijonov.

Pridelak oliv in olivnega olja

Končni podatki pridelka olivnega olja v Italiji v letu 1955 so pokazali, da je dosegel pridelak v lanskem letu 11,1 milijona stotov in je manjši v primerjavi s prejšnjim letom za 35,9 %. Proizvodnja olja iz 10,9 milijona stotov oliv je znašala skoraj 1,8 milijona stotov; v primerjavi z letom 1954 se je zmanjšala za 38 odstotkov.

Sodišče vzelo obtožencu možnost obrambe

Že četrtri imamo priložnost poročati o poteku procesa, ki ga je lani poleti sprožil proti odgovornemu uredniku našega lista šentjakobski župnik Karicelj. Kakor znano, je pri zadnji obravnavi isti sodnik, ki ni hotel priznati obtožencu pravice do zagovora v slovenskem jeziku, prišel v zagato, ko je moral sam ugotoviti, da ne more nadaljevati razprave zaradi tega, ker ne razume slovenščine in s tem vsebine članka v našem listu, zaradi katere teče pravda. V sedanjih pogojih pri celovškem sodišču temu sodnikovemu priznanju ni sledilo spoznanje, da bi bilo že iz zgolj praktičnih razlogov potrebno poveriti za deva slovenščine zmožnemu sodniku, zlasti še ko gre za razpravo, v kateri se obtoženec upravičeno sklicuje na svojo v državni pogodbi mu zajamčeno pravico do uporabe slovenskega uradnega jezika, ko je podlaga procesu članek v slovenskem listu in ko je tudi tožitelj slovenskega rodu. Namesto tega pravno načelnega in v tem primeru tudi praktično najbolj primerne spoznanja je sodnik raje spet preložil razpravo sklicujoč se na to, da tožnik ni predložil sodišču overovljenega prevoda inkriminiranega članka.

Toliko bolj čudno je zvenel na ponovni razpravi prejšnjo sredo očitek pravne zastopnice šentjakobskega župnika, ko je trdila, da obtoženi urednik s svojo zahtevo po slovenski obravnavi samo zavlačuje proces in da se na ta način skuša izogniti obsodbi. Menda je dovolj jasno, kdo dejansko zavlačuje. Če bi se bil tudi slovenski župnik kot tožitelj okorajžil zahtevati svojo pravico, ki jo koroškim Slovincem zagotavlja člen 7 državne pogodbe, bi bilo sodišču nedvomno mnogo težje prezirati zakonita določila, nanašajoča se na jezikovne pravice našega ljudstva. Če pa se svoje pravice iz bogsivedi kakšnih razlogov ni maral poslužiti, bi vsaj njegova

advokatka morala vedeti, da zavlačuje proces, če jo mora šele po osmih mesecih sodišče opozoriti, da se ni pravočasno potrudila za uradno overovljen prevod članka, ki njenemu mandantu ni bil po volji.

Pri zadnji obravnavi je odgovorni urednik našega lista ponovno poudaril, da se želi zagovarjati v slovenskem jeziku in da je pripravljen nastopiti dokaz resnice za inkriminirane trditve v Slovenskem vestniku. Sodnika je tudi opozoril, da bo vložil priziv zaradi ničnosti krivde in kazni, če sodišče njegove pravice do slovenščine ne bi hotelo priznati in če bi na tej podlagi izreklo obsodbo. Te izjave je sodnik sicer vzel na znanje, ni pa spremenil svojega odklonilnega stališča do slovenskega jezika, marveč je nadaljeval proces v nemščini ne oziraje se na to, da obtoženi urednik ni odstopil od svojega načelnega in pravno utemeljenega stališča. Tako je obtoženi ostal brez možnosti zagovora in ga je sodnik obsodil zgolj na podlagi obtožnice privatnega tožitelja.

Ne glede na zelo dvomljivo zadoščenje, ki ga je s takšnim postopkom prehodno dosegel užaljeni tožitelj in ne glede na to, da se je tako očitna kršitev jezikovnega določila Državne pogodbe dogodila skoro točno na dan prve obletnice njenega podpisu, se nam zdi takšno pravosodje tudi nezdržljivo z osnovnimi načeli kazenskega prava vsake pravne države, ki ne pozna sodnega postopka, v katerem bi obtoženi ne imel možnosti obrambe. Takšni pravdoreki lahko do temeljev izpodkopljejo ugled sodišč, ker lahko ustvarijo videz, da sta objektivnost in pravičnost sodnih ustanov samo lep izvesek, za katerim se lahko skriva tudi samovolja in krivica. Prepričani smo, da se bo morala višja instanca temeljito in zelo resno poglobiti v argumentacijo priziva zaradi ničnosti krivde in kazni.

Nekaj statistike o koroškem velesejmu

Koroški velesejem, kot redna vsakoletna prireditelja, ima za seboj že četrtoletno razvojno dobo. Prejšnje obrtne razstave s pričetkom leta 1931 so predhodnice koroškega velesejma. Iz teh začetkov se je končno razvil na današnje višino. Pri prejšnjih razstavah pridobljene izkušnje in spoznanja so smernice, po katerih so izgradili reprezentativno koroško gospodarsko razstavo.

Celovško Olepševalno društvo je k vsakoletni jesenski svečanosti priključilo tudi blagovno razstavo, zato so te prireditve imenovali Obrtna razstava z jesensko slavnostjo. Med vojno so morali prireditve seve ukiniti. Po vojni pa so jo leta 1946 spet obnovili. Leta 1951 so jo preimenovali v koroško deželno razstavo, leto pozneje pa so prireditvi podelili velesejmski značaj.

Razvoj celovških razstav je posebno viden po iz leta v leto večjem številu razstavljalcev. Med letom 1931 in 1935 se je število razstavljalcev gibalo okoli 140, do

leta 1950 pa okoli 260. Leta 1951 jih je bilo že preko 300. Naslednja leta je število razstavljalcev skokoma naraščalo še posebej z udeležbo iz inozemstva. Lani navajajo že 1160 razstavljalcev.

Prav tako je iz leta v leto naraščalo število obiskovalcev. Leta 1931 so jih našli 65.000, leta 1946 pa je razstavo obiskalo že 136.000 ljudi. Lani pa so na koroškem velesejmu ugotovili rekordno število 251.000 obiskovalcev. Pri tem je treba upoštevati, da so vsakega obiskovalca šteli samo enkrat, dočim je marsikateri obiskal velesejem po večkrat. Posebno je naraslo število obiskovalcev zaradi tega, ker se je prireditel razvila v strokovni velesejem in tako postala pomembna daleč preko meja dežele.

Prijave za letošnji koroški velesejem so že doslej tako številne, da je direkcija določila kot zadnji termin za prijave 31. maj. Pozneje došli prijavi ne bodo mogli več upoštevati.

Cetrto zasedanje Nordijske zveze

Pred kratkim je bilo v Kopenhagenu četrto zasedanje Nordijske zveze. Glavni problem, o katerem so razpravljali na tem zasedanju, je bila ustanovitev skupnega trga članic te Zveze. Nordijsko zvezo sestavljajo Danska, Švedska, Norveška in Islandija, Finska pa je pristopila k Zvezi na tem zasedanju.

Vsebinska dela Nordijske zveze je v tem, da samoiniciativno ali na predlog ene izmed včlanjenih držav prouči posamezna vprašanja, ki se nanašajo na napredek in razvoj nordijskega sodelovanja. Prav tako je namen Nordijske zveze, da zbližuje različna stališča o stvareh, ki so že predvidene in da daje ustrezne predloge parlamentom ali vladam včlanjenih držav, da bi izdale ukrepe za njihovo izvajanje.

Problem skupnega blagovnega trga je v naslednjem: Iz celotne blagovne izmenjave med nordijskimi deželami naj se za 45 % ustanovi skupno tržišče. V to

skupino proizvodov spadajo: krzno, les, plutovina, papir, kemikalije, mineralna olja, elektrotehnični izdelki i. dr. Nadaljnih 20 do 25 % skupne trgovine pa naj se osvobodi raznih ovir, da bi se izmenjava čim bolj svobodno razvijala. V to skupino bi spadale železo, jeklo in druge kovine, pa tudi razne surovine. Računajo, da bodo s tem izpolnjeni potrebni pogoji po Splošnem sporazumu o carini in trgovini, ki so potrebni, da bi se ustvarila nordijska carinska unija.

Na tem četrtem zasedanju Zveze ni prišlo do konkretnih rešitev, in sicer predvsem zato, ker so se mnogi delegati postavili na propagandno stališče. Zaradi nenotnega stališča in vzdušja na zasedanju je problem ostal nerešen in je ustanovitev skupnega tržišča še naprej glavna naloga te organizacije. Gospodarski odbor Nordijske zveze bo še nadalje proučeval in pripravljaj ugodne pogoje za rešitev tega vprašanja.

PO ŠIRNEM SVETU

Atene. — Skupina 30 opozicijskih poslancev je predložila grškemu parlamentu resolucijo, v kateri obtožuje predsednika vlade Karamanlisa, da je preslabo vodil ciprsko vprašanje. Voditelja opozicije Venizelos in Papandreu pa sta poslala kralju spomenico, v kateri zahtevata, naj Karamanlis odstopi.

Kairo. — Egipt je kot prva arabska država uradno priznal Ljudsko republiko Kitajsko. Pričakujejo, da bodo egiptskemu zgledu sledile tudi ostale arabske države. Nacionalistična Čang Kaj Šekova vlada na Formozi je odgovorila s prekinitvijo diplomatskih stikov s Kairo in z grožnjo, da bo storila isto z vsemi deželami Srednjega vzhoda, če bodo priznale LR Kitajsko.

Ljubljana. — V Jugoslavijo je prispele na obisk skupina 60 izseljencev iz ZDA, od koder pričakujejo še več skupin. V poletnih mesecih pa bo obiskalo staro domovino večje število izseljencev iz Francije, Belgije, Holandske in Zahodne Nemčije.

New Delhi. — Med Indijo in Sovjetsko zvezo so podpisali sporazum, po katerem bo indijska vlada poslala v Sovjetsko zvezo 700 svojih tehnikov in strokovnih delavcev.

London. — Vodja levega krila angleške laburistične stranke Bevan je izjavil, da bi morala Velika Britanija ukiniti splošno vojaško obveznost ter uporabiti te ljudi v industriji in kmetijstvu.

Washington. — Računajo, da bodo ZDA v prihodnjem finančnem letu zmanjšale svoje kopne oborožene sile za pet odstotkov, nakar bi štele nekaj več kot milijon in 34 tisoč mož.

Bonn. — Zahodnonemški kancler Adenauer bo šel 8. junija na obisk v ZDA, kjer se bo sestal s predsednikom Eisenhowerjem in zunanjim ministrom Dullesom. Govoril bo tudi pred svetom za zunanje zadeve in na univerzi Yale v Washingtonu.

Pariz. — Francoska vlada je začela uvodne razgovore z vzhodnoevropskimi državami o obnovitvi oz. razširitvi gospodarskega sodelovanja. Romunska, češkoslovaška in poljska vlada so že prej izrazile pripravljenost za navezavo tesnejših gospodarskih stikov s Francijo. Trgovinska zamenjava med Vzhodno Evropo in Francijo bo kmalu dosegla vrednost sto milijard frankov na leto.

Moskva. — Sovjetska vlada je pozvala mladinske organizacije, naj letos in prihodnje leto prostovoljno zberejo okrog pol milijona mladincev za delo pri odkrivanju naravnih bogastev v Sibiriji in Doneškem bazenu. Poziv vabi sovjetsko mladino, da napravi vsa ta bogastva dostopna sovjetskemu ljudstvu.

Berlin. — Koncem minulega tedna je odpotovala v domovino prva skupina 30.000 sovjetskih vojakov, ki so bili v Vzhodni Nemčiji. Njihov umik je bil sklenjen v zvezi z delno demobilizacijo v sovjetski vojski.

Pariz. — Ker dosedanje subvencije, ki jih je država dajala francoskemu kmetijstvu, niso privedle do zaželjenega uspeha, je vlada nadaljnje subvencije ukinita. Ta ukrep je izzval v vrstah kmetijskih posestnikov veliko razburjenje, kar so zlasti izrabili poujadisti, katerih kmetijske organizacije so skupno s posestniki odgovorile z barikadno akcijo po vsej državi in tako ohromile velik del cestnega prometa.

New York. — Vodja britanske laburistične stranke Hughes Gaitskell je kritiziral omejitve trgovine z LR Kitajsko. Dejal je, da bi bilo pospeševanje trgovine s Kitajsko »v prid demokraciji«. Hkrati se je zavzel tudi za sprejem LR Kitajske v Organizacijo združenih narodov in poudaril, da mora biti »vlada, ki ima oblast v določeni deželi, tudi mednarodno priznana«.

Pariz. — Na pariškem velesejmu je izbruhnil požar, ki je uničil vse objekte na površini 5000 kvadratnih metrov in povzročil ogromno škodo.

Kakšen mora biti kulturni človek?

Pojasnilo o tem vprašanju je lepo izraženo v odlomku pisma, ki ga je pisal ruski pisatelj Anton Pavlovič Čehov (1860—1904) svojemu bratu Nikolaju. Tako je namreč zapisal:

»Kulturni ljudje morajo po mojem mnenju izpolnjevati naslednje pogoje:

1. Spoštovati človekovo osebnost. Zato so vedno prijazni, pozorni, vljudni in voljni popuščati, če spoznajo, da imajo tudi drugi prav. Ne vpijejo zaradi tega, ker so založili kako kladivce ali izgubili brisačo. Če pri kom stanujejo, ne vidijo v tem posebne pravice in ne poreko pri odhodu: 'Z vami ne more nihče živeti!' Odpuščajo v hiši hrup in mraz, slabo kosilo, dovtipe in prisotnost tujcev.

2. Boli jih, česar njihovo oko ne vidi... Če je treba, nategnejo delo pozno v noč, da bi pomagali prijatelju, ki podpira svoje brate v šolah ali ki bi rad kupil svoji materi obleko.

3. Spoštujejo tujo lastnino in že zaradi tega plačujejo dolgeve.

4. Kulturni ljudje so iskreni in se varujejo laži kakor ognja. Ne lažejo niti v malenkostnih primerih. Laž je žalitev človeka, s katerim kdo govori, z njo ga v lastnih očeh ponižuje. Kulturni ljudje ne poznajo napuha in ne igrajo vlog; taki kakor so doma, so tudi na ulici. Ne besedičijo brez potrebe in ne nadlegujejo svojih tovarišev z govoričenjem o lastnih zadevah, ki druge ne zanimajo. Iz spoštovanja do drugih sploh bolj molčijo kakor govorniki.

5. Kulturni ljudje tudi ne omalovažujejo sebe zato, da bi vzbujali sočutje. Ne zahtevajo od prijateljskih src, naj zaradi njih vzdihujejo in jih pomilujejo. Ne pripovedujejo: 'Nihče me ne razume' ali 'Postal sem vsakdanji človek', kajti vse to je besedičenje zaradi zunanega učinka, ki pa je kaj poceni, to je namreč sila prostaško, zastarelo, nenaravno...

6. Kulturni ljudje niso nikoli površni in tudi ne ošabni... Če zaslužijo kak novič več, ne vihajo nosu; nič se ne bahajo, če jim je dovoljen vstop tja, kamor je drugim zabranjen... Ljudje, ki so zares nardarjeni, nikdar ne silijo v ospredje in ne delajo zase reklame.

7. Če imajo talent, ga spoštujejo. Njemu žrtvujejo počitek, žene, vino, vse... Vrhu tega so zelo izbirični.

8. Kulturni ljudje se trudijo, da razvijajo v sebi čut za lepoto. Zato se ne vležejo oblečeni, ne morejo trpeti razpok v zidu in mrčesa, niti dihati nečistega zraka, hoditi po opljuvanem podu ali kuhati hrano na petroleju. Trudijo se, da tudi v spolnem pogledu žive vzdržno in da po možnosti požlahtnijo svoj nagon. V ženi ne

iščejo priljubljenosti, ne čislajo tiste bistroumnosti, ki se očituje v izmišljanju vedno novih laži. Zahtevajo, zlasti če so umetniškega duha, od žene svežost, eleganco, človečnost in materinske lastnosti... Kulturni ljudje ne pijejo alkohola ob vsakem času ponoči, ne vtikajo nosu v omare in ne brskajo tam, ker niso prašiči in vedo, da to niso. Pijejo samo kdaj pa kdaj, kajti smoter kulturnega človeka je: Mens sana

in corpore sano! (Zdrav duh v zdravem telesu).

In tako dalje. Taki so torej kulturni ljudje. Če hočeš biti kulturni, ne zadostuje, če si prebral »Pikvikovce« ali kak monolog iz »Fausta«.

Potrebno je predvsem nepretirano delo: treba je, da noč in dan čitaš in se učiš. Volje je treba. Vsak trenutek je dragocen...

Najobsežnejši slovar

»Webster«, svetovno znani ameriški slovar, se je tekom let od svojih skromnih začetkov kot učbenik silno razvil, tako da je nastala velikanska vezana knjiga, ki

šteje 3195 strani in vsebuje vse besede angleškega jezika od 16. stoletja naprej. Na sliki (AND) vidimo najstarejšo in najnovejšo izdajo tega slovarja.

NOVE KNJIGE

Dantejevo delo v slovenskem prevodu

Pod naslovom »Novo življenje« je izšlo pred kratkim v Cankarjevi založbi v Ljubljani Dantejevo delo »Vita nova«, in sicer v prevodu Cirila Zlobca. Kljub popolni naslonitvi na stilistične posebnosti originala je prevajalcu uspelo, da učinkuje prevod povsem moderno; brez poiskanih in trdih besed ima vrsto zavestnih naslonitev na Prešernovo izrazoslovje in številna zelo poetična mesta. Vsekakor je ta knjiga, ta prevod signal, da je čas za veliko dejanje; za izdajo Dantejeve »Božanske komedije«.

Prav gotovo sta današnjemu mišljenju in duhu tuja forma in mentaliteta, v katero je ovito pred skoraj 700 leti napisano Dantejevo delo »Novo življenje«, vendar je ostal skozi vsa ta stoletja vedno enako močan in enkratno notranji ogenj, ki prežarja vsaj nekatere od sonetov in kancon. Vsekakor bo današnjemu bralcu težko do-

stopen način Dantejevega čustvovanja, trubadurska pretiranost izrazov njegovih čustev, toda pritegnila ga bo prepričljivost in veličina teh čustev. Ob branju sicer skopih, a dovolj ilustriranih opomb in predvsem temeljitega uvoda mu bo v obrisih dovolj jasno vstala pred očmi podoba Dantejeve Florence, njegove ljubezni do zagonetne Beatrice in morda vsa tista zanimiva doba na prehodu med dvema vekoma.

Uvod v »Novo življenje« je napisal Janko Kos, ki se predvsem ukvarja z dvema vprašanjema, s problemom Dantejeve Beatrice in problemom Dantejevega mesta v navzkrižju dveh zgodovinskih in literarnih dob. Uvod je pregleden in dostopen tudi literarno manj razgledanim ljudem.

Knjigo je opremil Grega Košak. Naročite jo lahko pri »Naši knjigi« v Celovcu, Gasometergasse 10.

11 njih šolah in položil temelje zdravemu razvoju slovenskega knjižnega jezika.

Važnejši kot jezikoslovno je njegovo literarno-organizacijsko delovanje, medtem ko za politično delo ni kazal nikoli posebnega zanimanja. Kot vsi koroški izobraženci pred in za njim se je tudi Janežič zavedal nevarnosti, ki preti z nemškega severa, nevarnosti, ki je bila po letu 1848 še prav posebno velika. Rešitev izpod nemškega pritiska in ohranitev slovenstva, katerega goreč pripadnik je bil, je videl le v kulturnem delu, v razvoju slovenske kulture sploh. Zato je usmerjal vse svoje delovanje in prizadevanje za doseg slovenskega kulturnega napredka.

V začetku julija leta 1850 je v Celovcu vzletela prva Bčela, podučen in kratkočasen list s široko zasnovanim načrtom. Prinašala je pesmi, prozo, poljudne članke iz znanosti, narodno blago itd. Namen Bčele je razložil urednik že v prvi številki, kjer pravi: *Namen tega leposlovnega časopisa je slovenski duh in ljubezen do mile materinščine zbuhati in oplemeniti in predrage brate z domačim slovom in tudi s slovom drugih slovenskih bratov seznaniti.* Program je bil široko zasnovan in Janežič si je prizadeval, da bi ga izpolnil. Zato je skušal združiti okoli Bčele vse pomembnejše pisatelje in pesnike tedanje dobe. Poleg starejših, M. Ravnikarja, A. Einspielerja, so sodelovali še mlajši L. Svetec, L. Tomaž, J. Trdina, F. Levstik, M. Valjavec in drugi. Skušal pa je pritegniti še najmlajši srednješolski pesniški naraščaj, ki se je vdil v svojih rokopisnih dijaških listih *Slavijah*.

KULTURNE DROBTINE

Churchillova zgodovina v prodaji

Prejšnji mesec so začeli v Londonu prodajati prvi zvezek Churchillovega dela »Zgodovina angleško govorečih narodov«. Prva knjiga ima naslov »Nastanek Velike Britanije« in obsega obdobje od starih Britancev do dinastije Tudorov. Napovedani so še trije zvezki, o čemer smo na tem mestu obsežneje že poročali. Naslednji zvezki bodo obravnavali poznejša obdobja, prav do današnjih dni. V njih bo govora ne le o dogodkih na Angleškem, marveč tudi o zgodovini anglosaških priseljencev v Združenih državah Amerike in v deželah angleške skupnosti.

Jugoslovanski založniki so se posvetovali

V Skoplju (Makedonija) je končal z delom razširjeni odbor založniških podjetij Jugoslavije. Na osnovi referatov in razprav so sklenili, naj založniška podjetja pri sprejemanju načrtov posvetijo več pozornosti sistematizaciji izbora in kvaliteti del. Zlasti si bo treba prizadevati, da se bo povečal in zaostri idejnometniški kriterij, hkrati pa bo treba povečati tudi pestrost del iz različnih področij literature. Posebej pa so poudarili, da bo treba bolj skrbeti za kakovost prevodov, na srbohrvatskem področju pa podpreti z vsemi silami pobudo Matice srpske in hrvatske za izdelavo enotnega pravopisa. Sklenili so ustanoviti tudi stalno koordinacijsko komisijo združenja, ki bo uresničila sistematizacijo izbora in učinkovito vsklajevala založniške načrte.

Izmenjava gostovanj

Že nekaj časa se v jugoslovanskih mestih mudi moskovski »Hudožestvenij teatr«, ki s svojimi uspešnimi nastopi navdušuje jugoslovansko publiko.

Pretekli teden je prispelo v Moskvo jugoslovansko dramsko gledališče, ki so ga na železniški postaji sprejeli številni javni, politični in kulturni delavci Sovjetske zveze. Moskovski časniki so objavili že številne članke o Jugoslovanskem dramskem gledališču in njegovi dejavnosti. Ansambel tega gledališča se bo po vrnitvi iz Sovjetske zveze za dva dni ustavil tudi v Budimpešti, kjer bo imel eno predstavo.

Krakovsko gledališče na Dunaju

Dunajski Burgtheater je letos marca z velikim uspehom obiskal Krakov in Varšavo. Zdaj pa bo na Dunaju gostovalo krakovsko gledališče, ki bo v poslopju Burgtheatra nastopilo s klasično komedijo Aleksandra Fredra »Dekliške prisege« in s komedijo znanega sodobnega poljskega pisatelja Jaroslava Iwasciwicza »Poletje v Nohantu«, v kateri prikazuje avtor lju-bezen Chopina in George Sandove.

Marija Janežič:

Doprinos koroških Slovencev k občeslovenski književnosti in kulturi

(Iz gradiva za seminarsko nalogo)

Tudi pri ustanovitvi Mohorjeve družbe leta 1851 si je Einspieler pridobil precej zaslug. Koroški Slovenci vidimo v njem velezaslužnega rodoljuba, ki poleg vseslovensko usmerjenega delovanja ni pozabil na svoje ožje rojake; zastopal jih je kot deželni poslanec in si prizadeval za doseg njihovih narodnostnih pravic. Čeprav mu je vlada ukinila Slovence in Stimmen aus Innerösterreich in je vsled obsodbe na mesec dni zapora izgubil deželnozbornski mandat, je ustanovil še novo koroško politično glasilo *Mir* (1882—1920), ki je živelo še 30 let po Einspielerjevi smrti.

Ob izvedbi zamisli, ustanoviti samostojno slovensko literarno glasilo, kakršno je nujno potrebovala generacija mladih slovenskih pisateljev, je stopil prvič v javnost mladi učitelj slovenščine na celovški realki Anton Janežič (1828—1869), sin premožne kmečke rodbine iz Leš pri St. Jakobu v Rožu. V Celovcu je dovršil normalno in licej, leta 1848 pa je postal začasni gimnazijski učitelj in leta 1853 suplent na celovški realki. Vzporedno je od leta 1851 do 1855 študiral na dunajski univerzi in pri Miklošiču položil izpite iz slovenskega jezika. Imenovan za profesorja na realki in gimnaziji je poučeval do leta 1866, ko je začel bolehati.

Kot učitelj je še prav posebno čutil po-

manjkanje učnih knjig, zato se je lotil dela in sestavil ter izdal dolgo vrsto slovnice in čitank. Leta 1849 je izdal učno knjigo slovenščine za Nemce *Kurzer leichtfasslicher Unterricht in der slowenischen Sprache*, leta 1850 je izšel *Nemško-slovenski slovar* in 1851 *Slovensko-nemški slovar*, leta 1854 pa *Slovensko berilo za Nemce*. Za slovenske dijake je sestavil leta 1852 *Cvetje slovanskega naroda*, to je knjižica slovenskih narodnih pesmi, pri-slovi in zastavic. Leta 1854 pa je izšla znamenita Janežičeva *Slovenska slovnica s kratkim pregledom slovenskega slovtva ter z malim civilskim in glagolskim berilom za Slovence*, ki pomeni prvo znanstveno delo, kjer je uzakonil kot slovenski knjižni jezik osrednjo slovenščino z značilnejšimi koroškimi in štajerskimi primesmi. Slovnica je doživela deset izdaj in je 62 let služila za pouk slovenskega jezika v šolah. Dodatek k slovnici, *Pregled slovenskega slovtva z malim civilskim in glagolskim berilom*, ki je izšel tudi posebej, pomeni prvi literarni pregled za šole. Za svoje učence je napisal še vrsto čitank, na primer *Cvetnik, berilo za slovensko mladino*, *Cvet slovenske poezije* in *Cvetnik slovenske slovesnosti*. Iz teh beril so pozneje nastale Sketove čitanke. Z naštetimi knjigami je Janežič olajšal pouk slovenščine na sred-

(Se nadaljuje)

Bilčovski igralci v Logi vasi

Vedno smo veseli, ko nas obiše kdo izmed naših prijateljev in radi se bomo z njim zadržali v prijetni družbi ter pokramljali o raznih stvareh, ki zanimajo njega in nas. Njegovega obiska se bomo vedno radi spominjali in si želeli zopetnega svidenja.

Koliko bolj pa smo bili veseli na binško ponedeljek, ko smo v naši sredi sprejeli in pozdravili kar celo skupino dragih gostov-igralcev Slovenskega prosvetnega društva »Bilka« iz Bilčova, ki so nas obiskali, da nas bogato obdarijo na popoldanski kulturni prireditvi.

Semenj na Bistrici na Zilji

Semanji dan je povsod, kjer živijo slovenski ljudje, prazničen dan in dan veselja. Ob takih dnevih se vedno razvije ljudska veselica, ki se je veseli staro in mlado. Na tak dan se sprostijo vsakdanjih skrbi, težav in dela utrujeni kmečki očetje in mamicе, posebno pa se ga veseli mladina, ker se je ob takih priložnostih mogoče mnogo pogovoriti, kar se ne da vselej in povsod.

Vsako leto je na binško ponedeljek znani veliki semenj na Bistrici na Zilji. Mnogo ljudi se zbere ta dan v prijazni vasi, ki slovi po svojih starih udomačenih običajih, prav tako kakor druge vasi na Zilji. Znano je ziljsko štehanje, ki pride do veljave tudi na tem semnju. Ob značilni starodavni vaški lipi vzkipi živahno in veselo življenje. Po štehanju pristično z »rejom pod lipo« in mnogo mladine se pokaže v pisanih ziljskih narodnih nošah.

Tako je bilo tudi na binško ponedeljek letos. Iz domače vasi kakor iz bližnje in daljne okolice, na primer iz Čajne, Čač, Blač, Zahomca, Drašč, Smerč in še od drugod je prihitelo ogromno ljudi. Čeprav je bilo vreme nekoliko hladno, se je mladina nenehno vrtela v veselem plesu in toplo je postalo v srcih, radost je sijala iz obrazov, kratka, vse je bilo v najboljšem razpoloženju. Do jutranjih ur so se mnogi zabavali v gostilni pri Kandafu in Ahacu.

Spet je naš praznik za eno leto pri kraju. Spet smo pričeli vsakdanje življenje in vsak bo na svojem področju z delom in prizadevanjem izpolnjeval naloge, ki jih vsakemu posamezniku nalagajo poklicne dolžnosti, delo v korist sebi in za skupnost.

Tihi prazniki

Dveh zaporednih dela prostih pomladanskih praznikov se je vsakdo veselil. Posamezniki, družine in skupine so delali lepe načrte za izlete v cvetočo pomladansko naravo. Ob tem prazniku je v nedeljo jutraj pri nas navada, da vsi tekmujejo, kdo bo prej vstal, da bi se v prostem času zadosti naučil osvežujočega cvetenja sadnega drevja, ki je letos spet posebno obdarjeno z obetajočim se bogatim sadom, ali pa, da bi namerili korake med mlado rast žitnih polj in v tihi gozd, kjer drevje razsipa zdravje, kjer se umirijo in krepijo živci, sproščeni vsakodnevnega dela in brnenja neštetihih motornih vozil. Mnogi so se hoteli podati tudi ob jezera, kjer v tem času pričenjajo letno sezono. Podjetni ljudje, mnoge organizacije in športna društva so pripravljali prireditve in pričakovali številni obisk. Vse se je veselilo in se nadejalo lepih doživetij.

Toda neprijetno smo bili presenečeni; vračunali smo se. Že ponoči od sobote na nedeljo je pričelo deževati. Vse upanje, da se bodo oblaki raztegnili, je splavalo po vodi. Deževalo je vse dopoldne do popoldanskih ur in še ni bilo dovolj. Naenkrat je pričel padati gost in debel sneg ter je na mah spremenil vso dežel v pristno zimsko pokrajino. V višjih legah je povzročil ogromno škodo na sadnem drevju in v gozdovih. Na Paški cesti so ugotovili 35 cm snega, v beljaški okolici in na italijanski meji pa okoli 10 cm. Številne prireditve, predvsem športnega značaja, so morali odpovedati ali pa so močno trpele zaradi izredno slabega vremena.

Na mnogih krajih so bile ceste blokirane zaradi polomljenih dreves in odlomljenih vej. V več primerih je morala stopiti v akcijo požarna bramba, da je odstranila zapreke na cestah. Snežilo je tudi na Tirolskem in Salzburškem, temperatura pa je padla na ničlo.

V lepem cvetu so se zadnji teden ponasala sadna drevesa in na obali Vrbskega jezera so pričakovali prve letovištarje, ki naj bi ob binško prazničnih napolnili sobe in restavracije številnih tujsko-prometnih podjetij. Toda bog vremena je hotel drugače in nam je poslal za pomlad popolnoma neprimeren, bel in hladen pozdrav: žalostno so se spogledovali lastniki gostinstev, ko so po večurnem deževanju začele padati debele snežinke in v kratkem času zakrile pomladansko razcvetelo in pisano pokrajino v enolično zimsko odejo.

Kljub temu pa je bila Loga vas tega dne vsa vesela, ko je pričakovala napovedane goste iz Bilčova. Prišli so, da nam v gostilni pri Marici zaigrajo veseloigro »Trije vaški svetniki«, s katero so z velikim uspehom nastopili tudi že na domačem odru pri Miklavžu v Bilčovsu. Najprej je v imenu bilčovskega društva pozdravil zbrane obiskovalce, ki so se zbrali v prav lepem številu, naš dobro znani Hanzej Ogris, nato pa sta dva člana bilčovskega društva posrečeno deklamirala Prešernovo Nezakonski materi ter Lesičjakovo Pesem o nespametnih ljudeh.

Od vseh prisrčno pozdravljen je zatem

Kotmara ves

Dva vesela dogodka sta se v naši okolici odigrala v nedeljo in na praznik v ponedeljek. V nedeljo popoldne je snežilo, da so bili ljudje zaskrbljeni, ker je grozilo, da bo sneg povzročil veliko škodo na poljskih kulturah, posebno pa na sadnem drevju. Kljub vremenski nevšečnosti pa smo v gostilni pri Ilnu v Kotmari vasi obhajali veselo svatovščino, ko sta se poročila Marija Stanglova in mizar Pepi Struger. Razpoloženje na svatovščini je bilo odlično.

V ponedeljek pa je bilo v gostilni pri Pušniku v Št. Kandolfu ženitovanjsko slavlje Micije Prosekarjeve s Plešivca in Edija Stinglerja iz Ošove. Oba, nevesta in ženin, sta narodno zavedna ter sta tudi vedno storila svojo dolžnost za svoje ljudstvo. Na obsežnem nevestinem posestvu na Plešivcu bosta skupno gospodarila in v medsebojni slogi zmagovala življenjske naloge. Pri obeh porokah so prepevali domači pevci.

Vsem novoporočencem iskreno čestitamo!

Borovlje

Osemletna šolarja Reinhard Poganič in Peter Oberwinkler sta se zabavala s tem, da sta se na tovornem vozu podjetnika Jaritza vozila sem in tja po tračnici. Na kraju, ko pričinja tir nekoliko upadati navzdol, Poganič vozila ni več mogel ustaviti. Zaradi tega je z vso silo trčil v nek drugi z deskami natovorjeni voz. Fant je prišel z levo nogo med obe vozili ter si je močno poškodoval zgornje stegno. Ponesrečenega dečka so prepeljali z rešilnim avtom v bolnišnico v Celovec.

Žoprače

Minuli teden je v gozdu posestnika Matije Sinčnika izbruhnil požar, ki ga je nekdo povzročil s tem, da je neprevidno odvrigel cigaretni ogorek. Sreča je bila, da so ogenj domačini kmalu zapazili ter hiteli gasiti. Posrečilo se jim je, da so ogenj ukrotili, preden je napravil večjo škodo.

S cigaretnimi ogorki so že pogosto nastale požarne škode na kulturah in poslopjih, zato je nepremišljeno odmetavanje ogorkov zelo nevarno in lahkomišeln početje.

Blato

Na binško ponedeljek so v gostilni pri Likebu v Šmihelu praznovali prisrčno poročno slavlje. Številni svatje, sorodniki in znanci so se veselili s srečnim mladim parom, nevesto in ženinom, ki sta ta dan skupno namerila korake skozi življenje. Novoporočenca, nevesto Anico Pogorevčnikovo in ženina Vinka Kušēja iz znane Srienčeve družine na Blatu, pozna vsa okolica. Oba sta poleg drugih vrline zavedna člana slovenske narodne družine na Koroškem. Vinko je povsod, kjer so nastopili naši pevci, marljivo in z ljubeznijo so-

spregovoril predsednik Slovenske prosvetne zveze, katerega izvajanja prinašamo na drugem mestu. Sledila je igra, pri kateri so igralci iz Bilčova pokazali mnogo znanja in spretnosti. Ponovno so potrdili, da je v njihovih vrstah zelo udomačen humor in da ne slovijo zastoj kot mojstri veselih prizorov. Videli smo, da so vložili mnogo truda v podrobno izoblikovanje posameznih vlog in tako podajali igro dovršeno in vseskozi posrečeno. Nedvomno so kot posamezniki in kot kolektiv dosegli visoko raven, ki je za podeželsko amatersko igralsko skupino res zavirljiva.

Če smo bilčovske igralce za njihovo brezhubno podajanje nagradili z navdušenim ploskanjem, potem je bil to gotovo le zunanji izraz našega zadovoljstva in naše hvaležnosti; kajti v notranjosti smo čutili mnogo več. Naj jim bo to povedano v eni sami besedi: Nasvidenje!

Na prireditvi pri Marici so spet enkrat nastopili tudi naši domači pevci in pod vodstvom izkušenega pevovodje Aichholzerja zapeli nekaj naših lepih pesmi. Ker petje vedno radi poslušamo, je naša velika želja, da bi nas pevci bolj pogosto razveselili s svojim nastopom.

deloval, kar je umevno, ker izhaja iz prekaljene narodne družine.

Ženin je zaposlen v Krauslerjevi opekarni, nevesta pa v pivovarni Sorgendorf. Oba mlada in delavna sta si ustanovila skupno ognjišče in novo mlado življenje bo ktilo pod Libičem, kjer se bosta nastanila v stanovanjski hiši opekarne. Na ženitovanjskem slavlju je bilo razigrano razpoloženje, navzoč je bil tudi bistriški

Po naši zemlji

župan Simej kot ženinova poročna priča, pevci pa so dali slavnosti tudi svojo noto. Seve je zaigrala tudi domača godba in gostje so se zavrteli v veselem plesu. Šele v jutranjih urah so se pričeli razhajati.

Novoporočencema srčno čestitamo in kličemo: Na mnoga srečna leta!

Rinkole

Rinkole so tipična kmečka vas ob vzhodnem kraju Dobrove. Vas naseljujejo trdni kmetje, ki so po svojem značaju pristni

Poljska znamenja na Koroškem

Tujci, ki zelo radi prihajajo na Koroško, bodisi na letovanje ali na izlet, se kaj radi ustavijo ob lepem poljskem znamenju in napravijo kak posnetek, da tako prinesejo v svojo domovino zanimiv motiv iz Koroške. Poljska znamenja so za Koroško značilna in jih nikjer v drugih deželah ne

srečamo toliko ali vsaj ne v taki obliki. Na Koroškem je teh znamenj še kakih tisoč. Za domačine, ki so jih nekako navajeni, nimajo tolikega pomena kot pa za

slovenski ljudje. Značilnost vasi pa je v tem, da nima gostilne, kar je precej redke pojav. Zdi se pa, da te obrti v vasi prav nič ne pogrešajo. Potrebno domačo pijačo si pridelajo v svojih negovanih sadovnjakih in z razumnim kletarstvom. Trezne glave so jim omogočile, da so se prav vsi oprijeli naprednega in sodobnega gospodarstva ter so nekatere kmetije naravnost vzorno urejene. Rinkolske družine se ponasajo s sodobno in napredno urejenimi hlevi, polji, travniki in gozdovi.

Taka kmetija, z dlanjo in umom urejena, je med drugimi tudi pri Rižnarju. Uspeh dela od zore do mraka in koristno uporabljenega časa je viden na vsak korak. Prav tako se na svoji grudi uspešno uveljavlja pri pd. Bidrihu.

In kakor je že v življenju, se tudi v rinkolskih družinah rodijo otroci, ki doraščajo ter si ustanavljajo nove mlade družine. Minulo nedeljo na primer sta si obljubila zvestobo za življenje Bidrihova Marica in Rižnarjev Maks. Pristna, domača in vesela svatovščina je bila pri Šercerju v Šmihelu. Številni gostje so se z mladima novoporočencema prav dobro imeli. Prihiteli so tudi okoliški pevci in z lepimi slovenskimi pesmimi dali svoj pečat poročnemu slavlju. Zunaj je sicer grdo snežilo, v ženitovanjski družbi pa je bilo prijetno in toplo do poznih ur.

Mlademu paru iskreno čestitamo!

Jezernica

Na Jezerniškem mostu v bližini gostilne Marinšek se je primerila prometna nesreča, ki se je na srečo končala še prizanesljivo. Zagar Matija Preisl iz Beljaka je s svojim motornim vozilom trčil v vozilo podjetnika Gradišnika. Preislov voz je zavrtelo in je treščil v mostno ograjo. Na

srečo je ograja tako močna, da je voz ni podrli, ker bi drugače strmoglavil precej globoko v potok. Šofer se je kljub temu precej poškodoval, na vozilu pa cenijo škodo na okoli 8000 šilingov.

Razne vesti iz Koroške

Matrični urad v Celovcu zaznamuje meseca aprila: 100 rojstev iz mesta in 105 iz drugih krajev, 54 porok, 71 smrtnih primerov iz mesta in 48 iz drugih krajev.

tujce, ki postanejo takoj pozorni nanje, čim prestopijo mejo Koroške. Le škoda je, da številna poljska znamenja že propadajo.

Da pa ne bi popolnoma propadla, se je za stvar zavzel deželni čuvar spomenikov umetnosti in starin dr. Hartwanger, ki mu je uspelo za akcijo obnove spomenikov pridobiti tudi okrajna glavarstva, občine in deželno vlado. Za obnovo potrebne stroške pa bo delno krilo tudi ministrstvo za prosveto.

Poljska znamenja je treba obnoviti tako, da ohranijo svojo prvotno obliko in stilistično značilnost. Strehe naj bodo iz skodelj in v primernem slogu. Tudi slike naj obnovi umetnik, ki se na stvar razume, ne pa »slikar«, ki stvar samo popači. Predvsem občine naj bi najprej ugotovile, kje se taka znamenja nahajajo in komu spadajo. Vse nadaljnje pa naj ukrenejo vzajemno z okrajnim glavarstvom.

Brez dvoma bo imela uspešna izvedba te akcije velik pomen za pospešitev tujškega prometa na Koroškem.

KOLENDAR

Petek, 25. maj: Urban
Sobota, 26. maj: Filip
Nedelja, 27. maj: Sv. Trojica
Ponedeljek, 28. maj: Avguštin
Torek, 29. maj: Maksim
Sreda, 30. maj: Ivana O.
Četrtek, 31. maj: Sv. Rešnje telo

KOZA z zvonom

Na planini so se pasle koze in ovce. Veselo so pritrkavali zvonce na njihovih vratovih, zamolklo so jim odgovarjali odmevi daleč v kotlinah. Star pastir je z budnim očesom opazoval svojo čredo. Kako dobro je poznal vsako svojih živali. Vedel je, da ovca s črno liso na čelu rada uhaja na samotno pašo, da je koza z dolgo brado najbolj požrešna, tista brez brade pa nagajiva kot nobena. Najraje pa je imel ovce, ki so se pasle okrog njegovih nog, saj je čutil, kako mu zaupajo.

V čredi je bila tudi mlada koza z dolgo črno liso na hrbtu. Nobena trava ni bila dovolj sočna zanjo, prav nobena. Skakala je od grmička do grmička in se sladkala le z mladimi vršički. Visoko je vihala nos in se ni brigala za družbo...

Nekega dne je pristopila k pastirju in rekla: Čuješ, pastir, zakaj pa jaz nimam zvonca? Koza z brado pa ima kar dva. Je to prav? Še meni daj zvonec. Takoj, pastir!

Pastir ni rekel nič, le zamrmral je v svojo brado. Šel je po zvonec in ga ji obesil okrog vratu. Koza se še zahvalila ni, ampak je kar odskakljala k čredi. Vsaki je razkazovala svoj zvonec in se bahala: »Jaz imam pa zvonec, ti ga pa nimaš, mee, ti ga pa nimaš...«

Toda že naslednji dan je zopet stala pred pastirjem. Jezno je zameketala: »Čuješ, pastir! Kakšen zvonec si mi pa dal? To ni noben zvonec. Še za muho je premajhen. Večjega hočem. Čuješ, pastir, takoj ga hočem, ta trenutek!«

Pastir spet ni rekel nič. Zabundal je nekaj v svojo brado. Pa je šel po trikrat večji zvonec. Koza se je z njim komaj premikala. Glava se ji je upognila skoraj do tal. Pa kaj zato, si je govorila. Pred drugimi pa se je le lahko postavila. Nobena koza ni imela tako velikega zvonca, nobena v čredi.

Čez tri dni pa je spet prišla k pastirju in zahtevala: »Čuješ, pastir! Hočem še večji zvonec. Koza z brado mi nagaja, da je že njena teta nosila tak zvonec... Jaz pa hočem zvonec, kakršen še ni visel na kozjem vratu. Čuješ, pastir! Takoj ga hočem! Ta trenutek!«

Pastir ni rekel nobene besede. Le zamomljal je nekaj v svojo brado. Prinesel ji je velik zvonec, kaj zvonec, to je bil pravi

zvonec. Koza je le s težavo hodila. Zvon ji je drsel po tleh. Čisto ji je ogulil vrat. Komaj je dohajala čredo. Pa kaj zato, si je govorila. Zdaj je bila koza z največjim zvoncem, kaj z zvoncem, bila je koza s pravim zvonom...

Pa se je nekega dne prihulil velik, stradan volk. Vse druge ovce in koze so se brž umaknile v stajo. Koza z zvonom pa se je vlekla po polzevo. Volk je skočil nanjo iz grma in ji pomeril domišljavo kožo...

Stara metla je iskala čast

V kotu za vežnimi vrati je stala stara obrabljena metla. Ostalo ji je samo še nekaj slamic, ročaj ji je bil oguljen ter zamazan. Prav zaradi tega je nihče več ni uporabljal.

Samevala je in premišljevala, premišljevala o tem, kako bi postala slavna in imenitna, saj je bila vendar metla in vseh časti vredna.

Nekega dne pa, ko se je vrnil iz mesta gospodar ter odločil v veži telovnik in bogato okrašen klobuk, je metli šinila krasna misel. »Kaj, če bi postala tudi jaz okras?« — Rečeno, storjeno! — Splezala je potihoma do klobuka in se zataknila vanj ter čakala gospodarjevega odhoda.

Zjutraj je prišel in segel po klobuku, ne da bi pogledal na obešalnik. V svoji zamišljenosti ni opazil, da je klobuk težji kot običajno. Dal ga je na glavo in nato hitro odšel z doma.

Metla pa je kar drhtela od velike sreče. Vzravnila se je, da bi bila bolj vidna. Ozirala se je po ljudeh, ki so se ustavljali in se smejali. Bila je vsa blažena od velike časti, ki jo je doletela.

Ko so pa nekateri začeli kazati na klobuk, si ga je gospodar snel z glave. Takrat je zagledal metlo, jo jezno pograbil in zagnal daleč od sebe. Metla je z vso silo treščila na tla in nezavestna obležala.

Ko se je zopet zavedla, je hitro stekla naprej. Kljub porazu, ki ga je pravkar utrpela, se ji je vedno znova zahotelo izvanrednih časti. Pritekla je do gozda. »Kaj, če bi tudi jaz postala drevo?« Zataknila se je v zemljo in se prešerno ozirala naokoli. Drevesa so se ji smejala, jo tako zaničevala, da je nazadnje morala pobrati sila in kopita ter oditi iz gozda.

Mahnila jo je zopet proti domu. Tudi to pot je razmišljala samo o tem, kaj naj postane.

Ko je čisto neopažena hotela smukniti v hišo skozi okno, je zadela ob cvetlični lonček: »O, že vem, kaj bom!« se je razveselila. »Cvetlica je vendar najlepše na svetu!« In zasadila se je v lonček. A sreča ji tudi tokrat ni bila mila.

Ko je namreč služkinja zalivala cvetlice, je zagledala v lončku staro metlo. Jezno jo je iztrgala, ji ob kotlu zlomila ročaj in vse skupaj vrgla v peč. Plamen je prasketaje objel ostanke metle, ki se ni hotela sprijazniti s svojo usodo.

Vidite, tako se plačuje napuh in prevzetnost!

Bo skočilo ali vzletelo?

Vračali smo se z lova in šli mimo jelke. Moj pes Lada je opazil nekaj na drevesu in obstal. Ugibali smo, ali bo kaj skočilo ali vzletelo.

»Gotovo bo vzletela kaka ptica,« je šepnil Peter.

Jaz pa sem pogledal navzgor in dejal: »Mislim, da bo skočil zajec.«

In sem spet pogledal navzdol. Lada je stala.

»Pridi,« sem jo poklical.

Toda še premakniti se ni marala. To je pomenilo, da ni potrebno hoditi naprej, ker je ptica ali pa kaka zver tu, za prvo jelkino vejo.

»Udaril bom po veji, ti pa streljaj,« je dejal Peter.

»Bo vzletelo ali pa skočilo?« sem spet razmišljal. Pogled pa mi je samo begal gor in dol.

Peter je sunil z ного v vejo. Nič ni skočilo, ne vzletelo. Pač pa je nekaj začelo sikati in grčati, kakor bi bil za vejo majhen motor.

Lada je sunila z gobčkom in zarenčala. Gobček je nabodla na jezeve bodice.

Tako ni nič niti skočilo, niti vzletelo. Bil je jež. (Iz ruščine)

Diamanti na Plešivcu

Svoječasno je živel pri Jurku pod Plešivcem oglar, ki je pridno žgal oglje, bil zadovoljen s svojim delom, s seboj in z vsem svetom. Stanoval je sicer v borni bajti, v oknih pa je imel obilo diamantov, ki so mu služili za razsvetljava. Diamanti takrat na Plešivcu niso bili redki.

Za oglarjeve diamante je zvedel cesar Maksimilijan in se napotil k njemu.

Ko je prišel k Jurku, je oglar kuhal vodne cmoke. Kajpak ni vedel, kako je treba pozdraviti in sprejeti cesarja in ga kar tebi nič meni nič povabil na cmoke. Imena Maksimilijan ni mogel izreči in ga je poklical:

»Macapan, le pridi, cmoki so dobri!«

Cesar ga je vprašal, čemu ima toliko diamantov v oknih. Oglar mu je povedal, da mu ponoči odlično služijo za razsvetljava, da ne potrebuje druge luči. Cesar je oglarja prosil, da bi mu dal en diamant, oglar pa mu je dal vse, češ, sam si bom pa drugih nabral.

Cesar Maksimilijan je povabil oglarja na svoj dom. Tam so ga lepo umili in spo-

dobno oblekli. Vendar pa oglarju ni ugajalo življenje brez dela in je zato prosil, naj ga spuste zopet domov. Potolažil se je

še, ko so mu izročili cesaričin vrt v oskrbo. Prav zadovoljen pa ni bil nikoli. Cesarica ga je zaradi tega večkrat hudo pogledala.

Tiste dni so na Plešivcu hudourniki zakrili vse diamante in jih tudi danes ni več mogoče najti.

(Vinko Möderndorfer — Koroška narodna)

UGANKE

Skoči srna
izza trna,
ko izskoči
srce ji počí.

(Iskra)

Je v človeški obleki
pa ni človek.

(Bohla)

18

Polo ga je živo pogledal.

»Madona! Sam bom zbežal!«

»?«

»Slamnjačo bom vrgel na žico. To noč bi jo bil brez skrbit!«

»Si znorel, Gato?«

»Pri moji duši, da bom!«

Gato je pihnil kakor razdražen divji maček in pljunil. Razvnela sta ga srd in obup.

Živčno se dvigne in odide iz barake. Objame ga sveži, umiti zrak očiščene pokrajine. Nenadoma močno zazvenijo telegrafske žice. Gato obstane kakor vkopan: Telegrafski drog, ki stoji tik ob rovu, se močno nagiba. Vidi ga, kako počasi pada, vsak hip se bo udrl v rov in se prevrgel. Gato umakne pogled, se prime z rokama za glavo in zbeži v Štefanovo barako.

Baraka je še spala.

»Štefan, rov je zasulo, drog bo padel —

Štefan se obrne na slamnjači in zamrma:

»Gato, ti si živčen!«

Takoj nato pa se dvigne in oba gresta k drogu.

»Glej, kako pada! Glej!«

Štefan napeto opazuje drog:

»Natančno vidim, da ne pada!«

»A ga ne vidiš? Ne vidiš, kako se je že nagnil?«

»Malo nagnil se je res, a zdaj stoji čvrsto!«

»Ne! Ne! Pada!«

Štefan se z dolgim, mirnim pogledom zazre v Gatove oči: v njih je bila groza.

Prične ga miriti kakor mimogrede, kakor brat brata, ko jima umre mama in je obema hudo. Govori z glasom, ki ne izdaja niti najmanjše sence, da mu vsiljuje svoje mnenje. »Naj Gato čuti, da sva usodno povezana.«

»Veš, Gato, ko boš čez kako uro spet gledal ta drog, boš videl, da si se zmotil!«

Gato počasi odhaja proti triinšdeseti. Njegove dolge, težke roke ohlapno visijo ob telesu. Spodaj nezapete, preširoke pumparice ga delajo še močnejšega, trdnjšege. Vse je na njem kot po navadi, samo na obrazu se zrcali strahota doživetja. Štefan ostane sam in gleda za njim. Vse naokrog ni nikogar. Kampo še počiva. Štefan naglo premišljuje: »Kaj naj storim? Ali naj grem za njim ali naj ga pustim samega? Če grem za njim, bo morda mislil, da mu hočem nekaj natvesti in da mu celo ne za-

upam. Z nobeno kretnjo ali pogledom ni izrazil želje, da bi bila skupaj. Pa vendar ne bo napravil kaj nepremišljenega? Ne verjamem. — Če pa ne grem za njim, bo čez minuto, dve, spet pri drogu, ga gledal in nazadnje videl, da ne pada. Privid se mu bo počasi razblinil. Bolje bo, da mu samemu pustim časa.« Štefan se je naglo odločil. Pri delu z akcijskimi skupami v Ljubljani se je marsičesa naučil. Tam so bila neverjetna razburjenja na dnevnem redu.

»Čez kako uro, dve, pa grem spet k njemu.« — Počasi se je odpravil proti svoji baraki. Popravljaj si je lase, ki so mu na vrhu glave štrleli v zrak. Nerodno je bil spal.

»Vrgel se bom pod žice, naj me ustrelijo!« je siknil Gato preplašenemu Polu. Ni več gledal droga, še vedno pa ga je videl, kako se nagiblje in pada, pada — — Ni se mogel otresti tega prekletega droga! Kakor pajek se mu je zagrizel v dušo. Kaj takega ni doživel niti pri najbolj drznih podvigih v Ljubljani niti v strelskih jarkih.

Štefan se je premetaval na slamnjači in gledal na uro. »Kdaj bi bilo prav, da bi spet šel h Gatu? Tak hrust, pa ga je tako zdelalo! Vražja stvar!«

Ni še minilo četrtr ure, pa je spet vstal in izza vogala pokukal proti drogu. Videl je Gato, kako koraka počasi mimo in se ozira v drog — —

ŽIVE URE

Dušan je imel mnogo tega, kar je terjal teleskop: Zagrizel se je v delo, noč in dan je živel samo za rov, ni mu manjkalo srčnosti, bil je previden in do tovarišev oster kakor rezilo. On in Gato sta bila več v rovu ko v kampu. Gato je kopal, on pa je pripravljaj izmene, izdeloval načrte in včasih tudi sam zagrabil za strgalnik. Doštudiral je gradbeno stroko in to je mnogo pomenilo pri tem nenavadnem gradbenem podjetju. Ko pa se je po nevihti ves premočen in blaten priplazil iz na pol zasutega teleskopa, je bil v njegovih rjavih očeh obup. Ničesar ni naravnost rekel, saj ni mogel izdaviati iz sebe tega, kar je mislil: da namreč ni mogoče delati naprej. Obšla ga je takšna žalost, da ni več uspel z naglim preudarkom pregledati vsega in urediti svojih misli. »Rov je na pol zasut, poln vode, drog se je nagnil, Gatu-medvedu so se izneverili živci! Drog se bo podrł, ruša bo popustila, špranja se bo razširila, teleskop in teleskopce bodo odkrili.«

Hude misli so bile to in grizle so ga!

Povrh vsega pa se je prav takrat zgodilo še nekaj: Pod širokimi žičnimi ovirami, kamor ni mogla stopiti človeška noga, se je razbohotila živozelena travica; in ta svetli pas srednje sive, mrtve monotonosti kampa in sentinele je Vicedomini ukazal populiti! Toda prav pod njim je bilo najbolj ranjeno mesto teleskopa. Naj bi nek-

Pomladanske pege

S petršiljem preganjamo pomladanske pege. 20 gr zelenega petršilja kuhajte v litru vode in pustite potem petršilj še nekaj časa v tej vodi stati. S to vodo si potem dvakrat na dan namažite obraz.

Tudi limona je v kozmetiki znana. Na kožo zelo dobro deluje, a hkrati jo tudi čisti in hrani. Mastno kožo čistite s koščkom vate, ki ga pomakajte v limonin sok. Če imate pege, potem polagajte nanje tanke rezine limone in jih pustite na obrazu pet do 10 minut, oči pa medtem pokrite z mokro vato.

Volnene izdelke je čez poletje treba pravilno shraniti

Ko odložimo zimsko obleko in odejo, moramo dobro poskrbeti, da nam je ne uničijo nadležni molji. Danes imamo na razpolago že nešteto preparatov, ki varujejo naše tkanine pred temi škodljivci v naši garderobi. Vendar pa vsi ti preparati tudi ne koristijo, ako obleke, preden jo shranimo, ne očistimo dobro. Obleko je treba očistiti madežev, jo izprašiti, še najbolje je, da jo operemo, seveda v kolikor je to sploh mogoče. Omaro, kovček ali skrinjo, v katero shranimo, dobro obložimo s časopisnim papirjem. Najbolje je, da vsak kos obleke posebej zavijemo v papir. Med posamezne kose pa vložimo

Nekatere matere še vedno mislijo, da je pri vzgoji otrok nujno potrebno neko strašilo. »Če ne boš priden, te bo vzel cigan!«, »Pojej juho, če ne, te bom zatožila dimnikarju«, itd. Med temi »strašili« je neredko tudi oče. »Boš že videl, ko se vrne očka!« Neredko kličejo matere na pomoč tudi razne »škrate, parklje in črne može«, ki jih prav nikoli ni nikjer ni bilo.

Da je taka vzgoja nepravilna, čisto zgrešena, bi pač morala vedeti vsaka dobra in pametna mati. Zgodi se, da se otrok

preparat proti moljem. Vendar s tem še nismo opravili za vse poletje. Od časa do časa je nujno potrebno, da obleko ponovno prezračimo in izprašimo. Priporočljivo je tudi, da so omare, kovčki ali zabojji, kamor spravljamo obleko, tesno zaprti.

Poleg kupljenih kemičnih preparatov proti moljem, ki so vsem poznani, pa so zelo uspešni tudi različni domači preparati, kot na primer narezani divji kostanj, časopisni papir, olupki od pomaranče, sivka. Pred umetnimi sredstvi imajo ta domača sredstva proti moljem to prednost, da se obleka ne navzame neprijetnega vonja.

Pripravimo dober sadni kruh

Iz pol kilograma suhih češpelj, pol kilograma suhih hrušk, 20 dkg dateljnov, 20 dkg fig, 15 dkg rozin, 10 dkg orehovitih jedrc, 4 dkg olupljenih mandljev, 4 dkg citronata, žličke cimeta, za nožev konico ingverja, prav toliko stolčenih nageljnovih klinčkov, zmetega muškatega oreščka in $\frac{1}{16}$ litra ruma pripravimo sadni nadev, ki ga takole naredimo: suhe češplje v vodi hitro prevremo, mrzlo preplaknemo in jih odcedimo, nato odstranimo koščice in češplje drobno razrežemo. Če so zelo sočne, jih ni treba prekuhati. Podobno naredimo s hruškami, ki pa jih prej nekaj ur namakamo. Prav tako razrežemo dateljne in fige. Rozine pomokamo, orehova

jedra seseklamo, izluščene mandlje pa samo po dolgem razrežemo. Citronat seseklamo ter vse skupaj stremo v porcelanasto skledo, dobro odišavimo s cimetom, ingverjem in muškatinim oreščkom, dodamo rum, nakar ves nadev krepko stisnemo v kepo, ga pokrijemo in pustimo čez noč počivati. — Naslednji dan napravimo enostavno kvašeno testo iz 1 dkg kvasa, žličke sladkorja, 2 žlic mleka, šče-pa soli, 1 jajca, 25 dkg mehke moke in 4 dkg presnega masla ali margarine. Testo razvaljamo in narežemo na pravokotnike. Sadni nadev pa še enkrat dobro pregnetemo in po potrebi dodamo sladkorne raztopine ter naredimo iz zmesi štirikotne trde štručke, katerih vsako zavijemo v krpo testa. Preden testo trčo ovijemo okrog nadeva, ga namažemo z raztepenim jajcem. S testom ovite štručke zložimo tako, da so robovi testa obrnjeni navzdol na omaščeni kovinasti pekač. Vsako štručko povrh in ob robovih namažemo z raztepenim rumenjakom. Vrhno stran štručk poljubno okrasimo z orehovimi jedrci ali mandlji. Tako pripravljeno sladico pustimo na hladnem prostoru dve uri počivati, nakar jo v srednje vroči pečici pečemo $\frac{3}{4}$ do 1 uro, da dobi lepo barvo. Vrata pečice morajo biti med pečenjem ves čas dobro zaprta.

PRAKTIČNI NASVETI

Posušeni plodovi suhih orehov, smokey, rozin, sliv in podobno bodo zopet sveži, če jih pred uporabo namočimo v mlačno mleko vsaj za eno uro.

Preslana jed še vedno ni izgubljena. V jed dajmo kocko sladkorja, kjer jo pustimo eno minuto in jo izvlečemo, preden se stopi. Na drug način si pomagamo s tem, da postavimo nad kozico vlažno platneno krpo, posipamo z moko in jo pustimo nekoliko časa.

do stopil na to mesto: padel bi naravnost v rov! — Dušan se je z vso silo oklenil nove misli: da je edini izhod — takojšnji beg. Toda kako, kje? Poskusili bi dobiti dovoljenje za kako delo izven kampa, napadli tam stražarje, jih razorožili in ušli. Z vsem srcem se je oprijel te zamisli. »Morali pa bi jo izsiliti čimprej, takoj, preden odkrijejo rov in nas.«

Štefan in Črt nista napravila križa čez teleskop, le zaupanje vanj se jima je močno omajalo. V Črtu je kar prekipevalo najdrznejših misli. Spet je oživela njegova stara zamisel o slamnjačah na žice. Poleg tega sta s Štefanom tuhtala o še bolj drznem podvigu. Napadli bi nočno patroljo, razorožili alpince, jim zamašili usta, jih zvezali in slekli, se oblekli v njihove uniforme in odšli pri glavnih vratih mimo straže. Črt je že drugo noč opazoval gibanje patrolje. »Najbolje bi jih bilo napasti s pogradov, ko gredo skozi barako! Skok z zgornjih ležišč naravnost nanje — to bi bilo presenečenje!« se je razvnel. »In do orožja bi se dokopal!«

Črt je imel še drug predlog. Še Štefana je streslo, ko ga je poslušal:

»Zakaj se toliko bojimo tiste vražje ruše pod žicami? Izkoristimo jo! Prebijmo jo na zunanji strani žic! V temni noči — en obrat, nekaj skokov, pa si pri mitraljevcu v stolpu! Ta se še zavedel ne bi, pa bi že skočil nanj in ga pahnil čez ograjo. Zgoraj je samo tanka latica, z lahkoto bi

ga prevrgel čez. Alj pa bi ga zabodel z nožem. Iz aluminijaste žlice bi si napravil nož. V stolpu bi dobili dve puški, mitraljez in zaboj municije. Čisto drugače se počutiš na poti čez Furlanijo, če greš z avtomatom in s puško, kakor pa če se lahko zanašaš le na noge. Jaz se javim, da prvi udarim iz rova in treščim alpinca s stolpa!«

Štefanu so bili njegovi drzni predlogi všeč. Po nevihti se ga je polotila takšna nestrpnost in napetost, kakršne še ni poznal. O tem si ni bil na čistem, ali je mogoče nadaljevati delo v rovu ali ne. Vzne-mirjala pa ga je tudi počasnost in trdovratno se je oklenil zamisli o brezpogojnem in naglem begu. »Če ne gre zlahka, pa zgrda, s tveganim udarom.« je ponavljal.

Igor je bil več ur v rovu. Z Lojzetom sta pretipala zlasti ranjena mesta pod rušo in pri špranji. Lojze mu je prižigal vžigalice, Igor pa je natančno pregledal vsak delček. Poprej v globini rova ni gorela vžigalica, zdaj pa je bil njen plamenček miren in dolg, zakaj v razdejanem rovu je bilo dovolj zraka. V sredini pod rušo, prav pri zevajoči rani, je Igor otipal katranizirani drog. Vedno bolj jasen mu je bil udarec nevihte po teleskopu: Vihar je z vso silo pritiskal na žice in na drog. Ta je stal prav pri rovu in je ob vihnem pritisku rahlo zdrsnil, ker ni imel več dovolj trdne podlage. Zemlja med rovom in drogom je počila in skozi nastalo špranjo je vdrla voda — — —

Otrok in strah

včasih silno prestraši, kar pa ne ostane brez posledic, na primer v času ko hodi parkelj. Ako spustimo parklja preblizu k otroku, ki je bil zastraševan s takimi strahovi, se zna zgoditi, da prične jecati ipd. Ob takšni vzgoji ni čudno, da je otrok čisto prestrašen. Boji se teme, pred vsakim tujim človekom trepeta. Če gredo starši zvečer z doma in puste otroka samega, je gorje, če se zbudi in vidi, da je sam. Začne kričati in tuliti, da spravi vse sosede pokonci. Mater je seveda pred njimi sram in je morda celo otrok zato tepen. V takem primeru bi bolj zaslužila pošteno lek-cijo mati, ki je dan za dnem sejala v tako sprejemljivo otrokovo dušo strah. Po toči zvoniti je prepozno, pravi pregovor. Prav tako nič ne pomaga, če mati prepričuje otroka, da strahov ni. Otrok se boji in neredko ostane plah in nezaupljiv vse življenje. Logična posledica je, da se tak otrok slabo uči v šoli, je boječ, neodkritosrčen in potuhnjen in med prvimi, ki klonijo pozneje v življenjski borbi.

Življenje pa zahteva celega človeka s pogumom in močno voljo, ne pa bojazljivca in strahopetca. Tega se mora dobra, razumna mati zavedati. Vzgojajmo doraščajočo mladino z močno roko, a dobro besedo. Če otroka ne more poboljšati dobra materina beseda, ga prav gotovo tudi grožnje ne bodo. Otrok mora videti v beraču, dimnikarju, ciganu človeka, kakršen je on sam, ne pa morda manj vredno bitje, ki se ga je v otroških letih bal, pozneje pa ga bo zaničeval in preziral.

Vzgojajmo svoje otroke v neustrašene, duševno uravnotežene in dobre ljudi, ki se bodo povsod znašli ter imeli razumevanje do sočloveka, da bomo ponosni nanje, ko odrastejo in nam bodo oni lahko upravičeno hvaležni za svojo srečo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Zopet je prišel čas nabiranja zdravilnih zeli

Na vsakem koraku, na travniku, na nji-vi, v gozdu in povsod drugod nam nara-va nudi svoje dobrine. To so zdravilne rastline. Tisočletja jih ljudstva zbirajo in jih uporabljajo za blažitev in zdravljenje vseh vrst bolezni.

Nabiranje zdravilnih zeli pa zahteva načrtno in smotno delo, da ne bi bil trud zaman. Vse zeli nabiramo v suhem vremenu in času, ko ima rastlina največjo vrednost. Cvetje nabiramo takrat, ko se rastlina razcveta, nikdar v mladem popju, pa tudi ne, ko je že odcvetela. Zelišča je treba sušiti v senci in na prepihu, tako da je

Rastlinska ali svinjska mast?

Ne maram rastlinske masti; nima okusa, nič »svinjskega« ni v nji, kakor trava je... Tako govore in tudi mislijo nekatere gospodinje. Trgovcem pa je vendarle žal, da se tako malo rastlinske masti prodaja. Tako se dogaja, da so izredno redki tisti, ki rastlinsko mast sploh kupujejo, to pa kljub temu, da je razlika v ceni zelo velika. Od kod to nezaupanje do rastlinskih maščob?

Obrnili so se na priznane strokovnjake in jih o tem vprašanju prosili za mnenje. Strokovnjaki so mnenja, da gre pri tem za predsodek, ki se ga je težko iznebiti. Predvsem je rastlinska mast mnogo ekonomičnejša, cenejša in daje ravno toliko kalorij, kakor svinjska mast. Seveda ni priporočljivo uporabljati izključno samo to mast, isto v enaki meri tudi velja za svinjsko. Izključno uporabljanje samo te ali samo one masti more s časom negativno vplivati na organizem, to pa zaradi pomanjkanja nekaterih vitaminov, kljub temu, da moremo svinjsko ali rastlinsko mast umetno vitaminirati, to se pravi ji dodati nekatere vitamine.

Gospodinje trdijo, da pri rastlinski masti ne prenesejo rastlinskega okusa. Toda medicina naravnost sili k temu, da bi ljudje čim več uporabljali rastlinsko mast in smatra, da je celo koristnejša za organizem, zlasti za bolne na srcu. Preden pa bodo ljudje rastlinsko mast začeli bolj uporabljati, bo verjetno trajalo še nekaj časa, ker veliko je gospodinj in poljedelcev, pa tudi ekonomistov, ki rastlinske masti ne uporabljajo ali jo celo odhlanjajo. V resnici pa so različna domača olja zelo okusna in se jih da v gospodinjs-tvu mnogo uporabiti.

sušenje čim krajše. Istotako nabiramo listje v času najbujnejše rasti. Sušimo jih tako, da ohranijo barvo, nikdar pa ne smejo porumeneti. Sušimo v senci, v kolikor ni potrebno pospešeno sušenje na soncu. Korenike in korenje mora tudi v suhem stanju ohraniti prvotno barvo. Plodovi naj bodo lepo obrani brez pecljev, lubje čisto in brez lesa.

Mnogokrat pridejo zelišča prav, ko nastopi ta ali ona bolezen. Zato je prav, če na to tudi pazimo in pravočasno nabere-mo te ali one zeli, ki jih vsaka gospodinja že pozna in zna ceniti tudi njih vrednost.

»Preblizu droga smo kopali,« je šepnil Igor.

»Saj drugače nam ta vihar ne bi bil prišel do živega.«

»Vsaj mnogo manj.«

Počasi sta se odplazila nazaj.

V dnevih obupa duševni ustvarjalci odlagajo svoja neskončana dela, vedoč, da se jih bodo čez čas s še večjo vnemo lotili. Drzni podvigi pa ne poznajo odmora in ne dopuščajo počitka. Nestrpnost jih poganja. Prav v trenutkih najbolj črnega obupa terjajo urnega preudarka in usodnih odločitev. Zamujena minuta lahko uniči akcijo in njenih tvorcev ne bo zadel samo hud poraz, temveč jih lahko velja tudi življenje.

Igor si je bil svest, da je on najodgovornejši v kampu in da je usoda teleskopa na kocki. Čez nekaj ur sta bila z Lojzetom spet v rovu. Ustavila sta se pri drog-u. O, ta vražji drog! Niso se zmenili zanj, pa se jim je mrcina maščeval. Če bi bili mislili nanj in na nevihte, bi se mu bili za kaka dva metra izognili in vseh sedanjih zadreg bi ne bilo. Kaj pa, če bi se mu s e d a j izognili in kopali v stran od njega? Igor je počasi in trudoma tipal za novo rešitvijo: Nevarni del rova bi spet zasuli in kopali naprej na desni od zasipa; tako bi bil drog najmanj dva metra od nove smeri.

Umaknila sta se nazaj do mesta, kjer je

bil rov še dober. To je bilo na začetku žičnih ovir. Najmanj osem metrov bi morali zasuti. Z žalostjo sta gledala na progo, ki bi bila opuščena.

»Kaj pa, ko bi zasuto popravili in obokali?« je negotovo vprašal Igor.

Lojze ga je pogledal s svojimi bistrimi očmi:

»Težko, zelo težko!«

»Pa drog bi lahko polzel naprej,« je dodal Igor.

Spet sta molčala.

Igor je rad spraševal Lojzeta, ker je ob njem preizkušal svoje misli. Lojze je bil zelo mlad in prav tako redkobeseden kot Igor, a kar je zinil, je bilo stvarno, kot otipano in potežkano.

»Bolje bo od tod pričeti znova, kaj?« je čez nekaj časa živo povzel Igor.

»Pa ja.«

»Prostor okrog droga bi trdo zabili. — Če potem tudi prihrumi nevihta, drog se ne bi več ganil.«

»Ruša pa bi bila spet krepko podprta,« je dodal Lojze.

Igor je razbral, da je Lojzetu stvar jasna in da bi on šel takoj na delo. Toda kako uspeti pri drugih? Dušan je obupal in misli na beg z dela. Z Gatom je težko. Štefan je postal nestrpen. Črtu rojijo po glavi napadi na patrolje in na stolp.

(Se nadaljuje)

Praksa sušenja sena s prezračevanjem

Sicer sledi že iz zadnjega članka, da ni mogoče neprenehoma pihati zrak skozi seno, ki ga sušimo. Kljub temu pa je prav, če k praktičnemu sušenju dodamo še nekaj pripomb.

Spoznali smo že, da ponoči in v vlažnem vremenu ne moremo sušiti. Načelno glede sušenja potom prezračevanja velja pravilo: čim je narasla temperatura sena v prezračevališču na 40° Celzija, je treba seno prezračiti. Večurno prezračevanje potrebuje seno samo prvi in morebiti še drugi dan. Takrat zračna vlaga ne sme znašati več kot 80 %. Prvi dan zvečer ustavimo puhalnik. Drugi dan zjutraj najprej pogledamo na higrometer, koliko vlage vsebuje zrak, nato pa na več mestih zmerimo v senu temperaturo. Meriti ne smemo na površju, temveč v globini. Če temperatura na nobenem mestu ne presega 30° C, potem lahko počakamo, da pade vlaga na 80 %, nakar šele poženemo puhalnik. Če pa je temperatura sena blizu 40° C, takoj spustimo puhalnik, da piha kakšno uro, da se seno ohladi. V primeru, da je temperatura samo na posameznih mestih blizu 40° C, v večini pa nižja, najprej na tistem mestu zrahljamo seno, navrh pa spustimo za kratek čas zrak skozi.

Čim je drugi dan dopoldne padla zračna vlaga pod 80 %, pustimo delati puhalnik par ur, nakar ga ustavimo. V poznem popoldnevu pogledamo, kakšno temperaturo ima seno. Če ta nikjer ni dosegla višine 40° C, potem počakamo do tretjega dne dopoldne, ko vnovič premerimo temperaturo. Pri tem opraviu gremo najboljše bosi v seno, kajti noge nam bodo najbolj povedale, kje je seno še toplo. Če je seno še toplo, ga spet za kakšno uro prezračimo. Normalno bo četrti dan seno popolnoma suho. Le v neugodnem vremenu moramo kontrolo vršiti dalje.

Kako uničujemo bramorja

Bramor (Maulwurfsgrille) je na vrtovih, pa tudi na krompiriških in travnikih, eden najbolj požrešnih živalskih škodljivcev. Samica te velike do 5 cm dolge žuželke s krepkimi sprednjimi nogami zaleže v pozni pomladi v gnezda po rovih v zemlji 200—300 jajčec, ki imajo podobo konopljinega zrna. Ta gnezda je mogoče sedaj brez nadaljnega najti in iztrebiti. Najdemo jih na ta način, da s prstom sledimo vodoravnemu kakor prst širokemu rovu bramorja, ki se vije plitvo v zemlji. Na mestu, kjer zavije rov navzdol, leži gnezdo v velikosti kurjega jajca. S pomočjo lopate dvignemo na tem mestu zemljo in uničimo zalego.

Na večjih površinah uničujemo bramorje brez posebnega truda spomladi in poleti z vabami, ki vsebujejo strupen prah, cinkov fosfid ali barijeve fluorsilikate. Vabo pripravimo tako-le: 20 kg koruznega zdroba zmešamo s 5 litri vode in dodamo 1 kg cinkovega fosfida ali pa 2 kg barijevega fluorsilikata. Zvečer jo razsujemo po njivi, kjer smo zasledili rove bramorjev. Najbolje je, če to napravimo po kakšnem dežju, ker tedaj prilezejo bramorji najbolj zanesljivo na površje in zavzijejo zastrupljeno hrano, vsled katere poginejo.

Gradilnem satniku

Dva naša naročnika sta v dopisih izrazilo željo, naj naš list obširneje poroča o gradilnem satniku, ki v rojilni dobi v maju in juniju čebelarjem precej olajša delo.

Gradilni satnik nam kaže razpoloženje čebelje družine. Na njem čebele lahko vedno na novo gradijo satje, ker ga vsaj enkrat tedensko izrežemo. Na ta način čebele zaposlimo in tako omejimo njihovo rojilno nagnjenje. Ko prično čebele v njem graditi, nam je to znak, da začnemo vstavljati satnice. S pravočasnim izrezavanjem pridemo tudi več lepega voska.

Sekretariat SKZ se je preselil

Iz svojih sedanjih prostorov v Celovcu, Wulfengasse 15, se je Sekretariat Slovenske kmečke zveze preselil v Gasometergasse 10. S preselitvijo je spremenil tudi svojo telefonsko številko in je sedaj dosegljiv na številki 56-24.

Čim se seno po dvakratni kontroli ni več ogrelo, naložimo na prvo plast lahko drugo plast sena.

S prezračevanjem sušimo zrezano seno lahko ravno tako, kakor nerazrezano. Seno vendar ne sme biti prekratko zrezano.

Sušenje sena potom prezračevanja ni preizkušeno samo na posameznih primerih. Izkušnje s tem sušenjem imamo tako iz Amerike kakor iz naših alpskih predelov. Na Bavarskem suši že par sto kmetov svoje seno potom prezračevanja na skednju. Tudi pri nas v Avstriji se to sušenje močno širi. Za naše prilike pa je najverodostojnejše poročilo, ki ga je o svojih triletnih izkušnjah podal ing. Zillich s kmetijskega posestva Fischhorn na Solnograškem, ki je na 700 m² prezračevalne površine posušil 200 ton sena.

Positivna stran takega sušenja je v tem,

Odmerjanje obrokov paše v čredinkah

Najbolje izkoristimo pašnike, če jih delimo na čredinke, v katerih ima živina samo en dan paše. Ta način paše imenujemo tudi paša na porcije (Portionsweide). Tako razdelitev pašnega sveta pride razmerno draga, ker zahteva več ograje kakor pa razdelitev na čredinke, v katerih se pase živina 4 dni. Zato se v praksi za enodnevne čredinke le malokdo odloči.

V malokmečkih pogojih, ko v čredinkah pasejo samo par goved, pa je od paše v čredinkah za 4 dni brez večjih izdatkov mogoče preiti na intenzivnejšo rabo pašnika. Iz čredink za 4 dni napravimo čredinke za 1 dan na ta način, da zabijemo v sredino čredinke močnejši kol, na katerega pritrdimo po 2 močnejši žici in jih obesimo na kole v kotih čredinke. Tako odmerimo živini pašo za prvi dan samo na četrtini čredinke. Drugega dne zjutraj

Lupina za zboljšanje gozdnih tal

Zaradi odvzemanja stelje in drugih negospodarskih ukrepov so številni gozdovi tako revni na humusu, da se gozdno drevje ne more v ustrezni meri razvijati in da hirajo tudi drevesa, ki so do tal najmanj zahtevna. V zadnjih letih so ponekod poskušali gozdna tla zboljšati z apnenjem, kar je tudi povsod uspelo. Drevje je takoj pričelo bolj naglo rasti v višino in širino.

Zal vsakomur ni mogoče, da bi gozdna tla apnil. Da bi pa tudi v takih primerih spravili tla do boljše rodovitnosti, priporočajo setev trajne lupine (blaue Dauerlupine), katere koren prezimi in požene pomladi na novo. Lupina v gozdu je za zboljšanje tal izredno pripravna, ker obogati zemljo na humusu in dušiku, jo s svojimi koreninami, ki postopoma odmrejo, prezračijo, gozdnim tlem na golosekih pa daje senčno streho proti pripekajočemu soncu in duši s tem drugi plevel.

Lupino v gozdu je mogoče sejati na razne načine. Po golosekih, ki še niso zaraščeni s plevelom, jo sejejo na široko, če pa so tla že zaraščena s plevelom, je treba tega prve odkositi. Lupino sejejo tudi med redkim sestojem drevja in ob saditvi gozdnih sadik okoli teh. Vsekakor pa je

Nekateri čebelarji uporabljajo v ta namen cel satnik ob strani gnezda. Drugi pregradijo navaden satnik na polovico z ozko navpično letvico. V nekaterih tipih AŽ-panja pa je vdela gradilna letvica v okence plodišča. V satnik pritrdimo 1 do 2 cm širok trak satnice. Gradilni satnik vstavimo po navadi takrat, ko cvete sadno drevje.

Če čebele potegnejo tenak sat s čebeljami celicami v konico, je vse v redu. Navadno gradijo čebele v gradilnem satniku trotovino, ki jo vsakih 5 do 7 dni izrežemo. S čebeljo družino nekaj ni v redu, če ob lepem vremenu in dobri paši čebele ne gradijo satja. Družina je tedaj brezmatična, ima izčrpano matico ali pa nagiblje k rojenju. Če najdemo v gradilnem satniku nastavke matičnih lončkov, tedaj vemo, da namerava rojiti.

Na splošno drži, da izražajo čebele svoje razpoloženje prej na mladem kot na starem satu.

da riziko zgube na hranilih zmanjšamo. Bilke, ki jih sušimo s prezračevanjem, obdržijo vse liste in dež ne more izpirati hranilnih vrednosti iz sena, kakor se to dogaja pri sušenju na tleh in na sušilih. Sušenje sena potom prezračevanja pa ima tudi delovnotehnično prednost pred sušenjem na tleh in na sušilih. Prihrani postavljanje sušil, obkladanje in razkladanje. Seno se suši tam, kjer bo ostalo dokler ne bo pokrmjeno.

Razumljivo je, da ima sušenje sena potom prezračevanja tudi svoje muhe in da zahteva skrbnosti. Vendar praksa kmalu pokaže, kako je treba sušiti oz. zračiti. Dejstvo, da se število kmetij, ki sušijo seno z zračenjem na skednju naglo širi, pové, da je to tudi v naših pogojih poleg siliranja najboljši način konzerviranja zimске goveje krme.

prepnemo žice na drugo četrtino čredinke, tretjega dne na tretjo in četrtega dne na četrto četrtino. Petega dne pa izpulimo kol in ga postavimo v naslednjo čredinko.

Na ta način odmerjamo živini v čredinki vsakodnevni obrok. Dobra stran takega odmerjanja paše je v tem, da živina po nepotrebem travu ne pomehi in da popase celotno površino do čistega.

Kjer ni hudobne živine, utegne zadostovati samo ena žica na vsako stran, boljše pa je, če vzamemo dve žici. V večjih čredinkah bo tudi dobro, da žico med koloma nabijemo na eden ali dva tanjša kola, ki jih lahko porinemo z roko v zemljo in jih iz nje spet izpulimo: Zelo pripravi bi bili železni ošpičeni drogovji. Te bi bilo treba na dveh mestih prevrtati in skozi potegniti žico.

Miha pod goro.

Do 30. junija:

Prijavimo spremembe v vrednosti gozda

Letos bo finančna uprava določila vrednost kmetijskega in gozdnega premoženja, ki bo od 1. 1. 56 naprej služila za osnovo pri obdavčenju. V ta namen so bile že v letih 1949/50 razdeljene kmetom vprašalne pole, po katerih bo ocenjena vrednost gozda. Med tem časom se je vrednost gozda ponekod spremenila, kar lahko bistveno vpliva na bodočo enotno vrednost (Einheitswert) kmetije.

Zaradi tega je finančna uprava odločila, da bo spremembe in popravke vrednosti gozda od leta 1949/50 naprej jemala na znanje in upoštevala do 30. junija t. l. Kmetje, ki morebiti pol iz leta 1949/50 še niso oddali in tisti, katerim se je vrednost gozda v zadnjih šestih letih spremenila bodisi zaradi odprodaje ali dokupa gozda, zaradi večjih sečenj ali poplav, polomov, plazov in požarov, bodo storili prav, če bodo takoj vložili na finančni urad prošnjo za vprašalno polo za popravek gozdne vprašalne pole (Fragebogen zur Richtigstellung des forstwirtschaftlichen Fragebogens) ali pa šli sami na finančni urad ter dali nastale spremembe in popravke na zapisnik. Pismeno prošnjo je treba kolekovati s 6.—šil.

Glede prijave sprememb in popravkov vrednosti gozdnega premoženja je treba upoštevati, da je kmetom, ki imajo manj kot 3 ha gozda, treba napraviti prijavo le v primerih, če so gozd dokupili ali prodali in če so spremenili gozd v njivo oz. travnik ali pa gozdne goličave na novo zasadili. Kmetje pa, ki posedujejo od 3 do 200 ha gozda, morajo poleg gornjih prijaviti predvsem še spremembe, ki so nastale zaradi poslabšanja možnosti spravila lesa iz gozda.

Mleko — zdravilo

Na pobudo ameriških farmarjev, ki bi radi prodali več mleka kot doslej je pričelo 17 znanstvenikov proučevati možnost, da bi s cepljenjem krav dobili v mleku ustrezne serume proti nalezljivim boleznim. Ljudje, ki bi pili tako mleko, bi bili odporni proti okužbam. Kot poročajo, so že preizkusili mleko s serumi na živalih, zdaj pa ga morajo še na ljudeh. Toda Angleži so, kot vse kaže, Američane v nekem pogledu že prehiteli. V Angliji se namreč že dobi tako imenovano TT-mleko (mleko krav, ki so cepljene s tuberkulizmom). Dokler človek uživa takšno mleko, je baje odporen proti tuberkulozi. Nekateri znanstveniki pravijo, da je bolje dati ljudem serum neposredno.

ZVEZA SLOVENSKEH ZADRUG svetuje

Konjske grablje in obračalniki za seno

Približuje se čas košnje in marsikateri kmet se sprašuje, odkod bo vzel potrebno delovno silo, da bo kos vsem opravihom na travnikih. Komur je bilo mogoče nabaviti si motorno kosilnico, bo prve skrbi rešen, preostane mu še spravljanje sena. Gotovo bi mu pri tem mnogo koristila zgoraj omenjena stroja. Če pomislimo, koliko dela zahteva spravljanje in obračanje sena z ročnimi grabljami ali vilami, pridemo do zaključka, da je vredno nabaviti si oba stroja, ki opravita to delo ravno tako temeljito, toda praktično brez vsakega telesnega napora. Kolikokrat smo se jezili, ko se je vreme nenadoma sprevrnilo in se je v kratkem času pojavil dež — vse sušenje je bilo zaman. Ponovno smo se morali lotiti dela. Če bi v takem primeru imeli pri rokah stroje, bi morda še utegnili spraviti seno pravočasno pod streho. Toda to samo mimogrede omenjamo. Vsekakor bo nam vsak kmet, ki že poseduje take grablje, potrdil, v kako kratkem času se mu ta stroj poplača. Pomislimo samo, koliko ljudi si prihranimo z njim in tudi koliko hitreje je delo opravljeno. S temi grabljami tudi še pograbbimo preostalo žito s požete njive in prav tako z njimi tudi počistimo spomladi travnike, kar delamo običajno z ročnimi grabljami.

Vse delo s strojem opravlja z lahkoto en sam človek. S pritiskom na pedal se grablje lahko dvignejo, odnosno spustijo. Zobje so elastični in se lepo prilagajo k zemlji. Tudi ako tla niso ravna, se zobje izognejo morebitnim zaprekam, kamnom in podobno. Posamezni zobje se v slučaju potrebe brez nadaljnega lahko izmenjajo. Stroj ima tri delovne širine in sicer 180 cm, 210 cm in 250 cm. Razdalja zob je 5,5 cm. Za gorske kmete je izdelana posebna vrsta grabelj, ki jih je mogoče zložiti in se tako prepeljejo tudi po najbolj ozkih gorskih poteh. Zložita jih dve osebi brez vsakega truda v najkrajšem času.

Oglejmo si še nekoliko obračalnik. Koliko dela nam prihrani ta stroj, pač ni potrebno pisati. Vsekakor je neobhodno potreben za vsakega večjega posestnika, saj ni mogoče misliti, da bi vse sušenje opravljal z ročnimi grabljami ali vilami. Tudi s tem strojem z lahkoto dela ena sama oseba. Dvoje velikih železnih koles omogoča vožnjo tudi po najslabših poteh in po tuji še tako debelo raztresenem senu. Z ročko se vklopi ali izklopi delovanje vil, ki jih je nameščenih 5 ali 6. Z drugo ročko se regulira višina vil od tal. Na željo se dodatno še vdela nožna zavora. Delovna širina je od 180 cm do 220 cm.

Obisk lužiških Srbov pri koroških Slovencih

Ob priložnosti kongresa FUEV, katerega so se kot opazovalci s posebno folklorno skupino udeležili, so lužiški Srbi obiskali tudi koroške Slovence. Po kongresu so na binkoštno nedeljo popoldne v spremstvu nekaterih predstavnikov NskS obiskali Sele in tam nastopili s svojo skupino. Prireditelj v društveni dvorani je bila resnično manifestacija bratstva med sorodnima na-

rodoma, ki sta se kot manjšini pa tudi zaradi podobnih slovanskih jezikov brez težkoč razumela.

V torek pa so obiskali predstavniki »Domovine« — centralne narodne organizacije lužiških Srbov v Budišinu v Vzhodni Nemčiji Zvezo slovenskih organizacij in si ob tej priložnosti ogledali »Našo knjigo«.

Po obisku pri g. generalnem konzulu FLRJ Dušanu Bravničarju, kjer so zvedeli, da ne drži trditve na kongresu, da bi bil izpadel izlet kongresistov v Ljubljano zaradi ovir pri izdaji viz — v resnici se nihče ni obrnil za vize na generalni konzulat —, so si gostje ogledali še zadrugi hotel »Korotan« v Sekiri.

V stalni izmenjavi sorodnih misli so v kratkih urah svojega obiska slovanski bratje s severa pripovedovali o življenju in prizadevanju svojega ljudstva ob Nisi ter se zanimali za naše življenje in delovanje. Polni lepih vtisov o srečanju z našim ljudstvom v Selah in o pozornosti spremljevalcev, ki so jim pokazali lepoto naše koroške zemlje in še posebno zadovoljni, da so navezali stike predvsem tudi s sorodno napredno organizacijo koroških Slovencev, so se gostje popoldan z zagotovitvijo, da se še vrnejo na Koroško, in s povabilom, da naj jih tudi mi obiščemo v njihovi domovini, poslovili in nadaljevali svojo pot preko Dunaja domov.

Uspešni razgovori med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo

Te dni se je preko Koroške vračal v Beograd podpredsednik jugoslovanske vlade Svetozar Vukmanovič s svojega devetdnevnega obiska v Zahodni Nemčiji. V gospodarskih in političnih razgovorih so proučili medsebojne gospodarske stike, zlasti pa vzroke, ki so povzročili zmanjšanje medsebojne blagovne izmenjave v zadnjih letih. Ugotovili so, da bi gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo lahko povečali z dolgoročnimi posojili, z izgradnjo industrije aluminija in električnih central v Jugoslaviji ter s financiranjem izgradnje drugih objektov, posojila za to pa bi Jugoslavija odplačevala s tekočo proizvodnjo. Zapadnonemški minister za gospodarstvo Erhart je podčrtal, da so bili razgovori zelo plodni in da so ustvarili ugodno ozračje.

Težka prometna nesreča na Južnem Tirolskem

Strašen prizor se je nudil vsem reševalcem — italijanskim graničarjem, gasilcem, bolničarjem, zdravnikom in potnikom, ki so vsi prihitali iz Bozena in okolice, čim so zvedeli za usodno prometno nesrečo, ki se je primerila dunajskim turistom, ko so se vračali z binkoštnega izleta iz Italije nazaj v Avstrijo.

Na poti iz Benetk proti Dunaju so pri Cortini zavili po napačni cesti. Namesto da bi šofer zavil veliki avtobus po cesti proti Pustriški dolini, je zaradi megle pomotoma zavil po Dolomitski cesti. Končno so šoferju svetovali, naj pelje po dolini Egga v Bozen, kjer naj bi prenočili. Vendar jih je pri tej nameri prehitela nesreča, ki nikdar ne počiva.

Kakor pripoveduje turistka, ki je sedela tik za šoferjem, je opazila, kako je šofer nenadoma postal blede in se je z vso silo trudil, da bi zmanjšal brzino težkemu avtobusu, kar pa se mu ni posrečilo. Zavil je ob rob ceste v skalnato steno in skušal na ta način voz ustaviti, kar se tudi ni posrečilo. Ker na ostrem ovinku voza zaradi brzine ni mogel več obvladati, je zavozil preko cestne ograje in strmoglavil 20 metrov globoko v prepad reke Egg. To se je zgodilo ob 22.30 uri v noči od ponedeljka na torek. Od 44 potnikov jih je ostalo pri življenju 26, 18 pa jih je podleglo hudim poškodbam. Nekateri so našli smrt takoj po padcu, drugi pa v bolnici v Boznu. Nekateri se še vedno nahajajo v smrtni nevarnosti. Od 4 otrok so trije le lažje ranjeni.

Takoj po nesreči je bila vsa okolica na nogah in vse je pomagalo in reševalo, kar se je rešiti dalo. Med smrtnimi žrtvami je tudi šofer, ki bi edini lahko povedal, kaj je pravi vzrok te usodne ure 44 ljudi. Po vsem videzu so res odpovedale zavore.

Sintetični riž

Kljub temu, da na Japonskem dosegajo pri pridelovanju riža izredne uspehe in so njihovi hektarski donosi v tej kulturi daleč nad vsemi ostalimi deželami, imajo Japonci riža še vedno mnogo premalo. Naraščanje števila prebivalstva ni več v sozmerju z možnostmi povečanja proizvodnje hrane, tako da so se Japonci nujno morali razen na ribolov (tam jih močno ovirajo poskusi z atomskimi bombami) orientirati tudi na druge vire hrane. Zato so pred nedavnim začeli proizvodnjo sintetičnega riža, ki se je v izredno hitrem času udomačil.

Danes proizvajajo letno že okoli 100 000 ton umetnega riža, ki ima v glavnem vse lastnosti naravnega riža. Sintetični riž izdelujejo v dveh kvalitetah in sicer: pri prvi kvaliteti riža je 50 odstotkov krompirjevega škroba, 40 odstotkov pšeničnega škroba ter 10 odstotkov riževega škroba. Pri drugi kvaliteti pa je 20 odstotkov krompirjevega škroba, 70 odstotkov

V bolnico v Bozen, kjer ležijo ranjenci, pošiljajo številni darovalci cvetje in denarno podporo vsem preživelim, da bi tako olajšali njihovo bol.

Ogromen promet za binkoštno praznike

Kljub zelo spremenljivemu vremenu je za binkošti ogromno število ljudi potovalo z železnico iz kraja v kraj. Avstrijske zvezne železnice so sporočile, da je za binkošti potovalo iz dunajskih kolodvorov 680 000 potnikov. Iz deželnih glavnih mest pa je odpotovalo okoli 740 000 ljudi. Za vse te potnike je bilo uvedenih 40 posebnih vlakov. Poleg tega pa so bili »okrepljeni« tudi redni vlaki. Navzlic ogromnemu številu potnikov pa je bilo le malo zamud, kar je vsekakor hvalevredno za železnico.

Dve tretjini kolesarjev se igra z življenjem

Tako je vsaj na Dunaju, kjer so varnostni organi nedavno pod geslom »Brez nevarnosti na delo — brez nevarnosti domov« pregledali vrsto koles. Ugotovili so, da je bilo 30 odstotkov koles v redu, vsa ostala pa so bila pomanjkljivo opremljena. Pri večini koles so manjkali zvonček, svetlobna naprava ali druga zavornica. Nezadostna oprema koles je tudi vzrok nesreč, pri katerih so v številnih primerih udeleženi kolesarji. Z malenkostno skrbjo in primeroma nizkimi stroški, ki so potrebni za to, da je kolo v redu opremljeno, bi lahko preprečili marsikatero prometno nezgodo. Varnostni organi bodo kmalu spet ponovili kontrolo; da bodo doglali, če so odpravili napake na kolesih.

pšeničnega škroba in 10 odstotkov riževega škroba.

Seveda ima tudi ta riž svoje pomanjkljivosti. Sintetični riž ne vsebuje niti kalcija niti fosforja niti vitamina, ki dajejo pravemu rižu kot osnovni prehrani na Japonskem in drugih azijskih deželah pravo prehransko vrednost.

Mavzolej za Khana

Stari, v časopisu tolikokrat imenovani Aga Khan, je nedavno ozdravel za nevarno boleznijo. V svoji bolezni je sklenil, da si bo pustil zgraditi v puščavi grobnico. To naj bo velik mavzolej, ki bo služil vsem potomcem kneza, med temi znanj Begum, kot poslednje bivališče. Med tem pa, ko gradbena dela v puščavi Aswan napredujejo, si je Aga kupil v bližini Zeneve še eno tusvetno bivališče, namreč obsežno posestvo.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 19.45, 22.00.

Sobota, 26. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 17.10 Glasba iz filmov — 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.).

Nedelja, 27. maj:

6.20 Zjutraj, ko vstanem — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.00 15 veselih minut — 8.20 Oddaja za kmete — 9.10 Godba na pihala — 11.05 Veselo petje, veselo igranje — 13.00 Priljubljeni operni zbori — 14.30 Pozdrav nate! — 17.00 Najboljše za vaše goste — 19.00 Športna poročila — 20.00 Koncert radijskega orkestra.

Ponedeljek, 28. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapiski iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Pester spored slovenskih pesmi in glasbe (slov.) — 18.45 Za našo vas (slov.) — 20.10 Prijetno kramljanje.

Torek, 29. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Medicinski problemi od danes — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Go-

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 26. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 11.05 Za dom in žene — 11.15 Igra Mariborski pihalni ansambel — 11.45 Pojte z nami, otroci — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Za prijetno razvedrilo — 14.45 Mladinski zbori pojo — 16.00 Koncert po željah — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.00 Okno v svet — 18.15 Narodne in umetne pesmi poje moški zbor — 18.30 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 27. maj:

6.00 Venček domačih pesmi in napevov — 7.35 Veseli zvoki — 8.00 O športu in športnikih — 8.15 Z mikrofonom pri naših zborih — 10.00 Družinski pogovori — 11.20 Zabavne melodije — 12.00 Pogovor s poslušalci — 13.30 Za našo vas — 14.15 Za vsakogar nekaj — 15.15 Zeleli ste — poslušajte! — 17.00 Promenadni koncert — 20.00 Večerni operni koncert.

Ponedeljek, 28. maj:

5.00 Veseli glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.40 Igrajo štirje flosarji — 13.35 Lahka glasba — 14.35 25 minut z malimi ansambli in solisti — 15.15 Hej tovariši! (spored partizanskih pesmi) — 16.00 Domači in tuji solisti — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.45 Umetne in narodne pesmi — 20.00 Mladinska oddaja.

spodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Iz domačih gajev (slov.) — 15.30 Oddaja za žene — 20.10 Operni koncert: Iz italijanskih oper.

Sreda, 30. maj:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Iz zakladnice nemške koroške literature (slov.) — 18.45 Marijine pesmi (slov.) — 20.10 Pošta vabi (Vesela oddaja).

Četrtek, 31. maj:

6.20 Prijazno — podeželjsko — 7.20 Po dolinah in planinah, naša pesem se glasi (slov.) — 8.00 Pestri zvoki — 11.05 Veseli prazniški zvoki — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.00 Najboljše za vaše goste — 19.30 Športna poročila — 20.00 „Državna kriza“ (slišna igra od Wilkinsona) — 21.20 Pojeta Lotte Lehman in Enrico Caruso.

Petek, 1. junij:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 11.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Trdi orehi (slov.) — 16.35 Znanje za vse — 18.45 K'k je bou pa k'k je še kej (slov.) — 20.10 Kramljanje o ploščah.

Torek, 29. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.45 Cicibanom, dober dan! — 12.00 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pesem planin — 14.30 Modni kotiček — 14.40 Igra orkester Mantovani — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 V svetu opernih melodij — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.30 Športni tednik — 20.10 Z veselimi godci.

Sreda, 30. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Od melodije do melodije — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Pisan spored jugoslovanskih pesmi in plesov — 14.35 Operetna in lahka glasba — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.00 Radijska univerza: Zaščita lesa pred hišno gobo — 18.15 Igra tamburaški orkester — 18.30 Za dom in žene — 18.40 Poje komorni zbor Maribor.

Četrtek, 31. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Za dom in žene — 11.15 Igrajo veliki zabavni orkestri — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Koncertni valčki — 14.30 Nove knjige — 14.40 Narodne in umetne pesmi poje moški zbor iz Kranja — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.10 Pesem skozi stoletja — 18.30 Družinski pogovori — 20.00 Kulturni obzornik.

Petek, 1. junij:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Simfonični plesi — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.00 Pesmi slovenskih avtorjev pojeta moški in ženski zbor — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Zanimivosti doma in po svetu — 17.15 Zeleli ste — poslušajte! — 18.15 15 minut s kmečko godbo — 18.45 Igra trio Dorko Škobrne — 20.30 Glasbe narodov sveta — XII.